Holy Bible

Aionian Edition®

Luka

Chergash Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Luka
Chergash Luke

Creative Commons Attribution-No Derivatives 4.0, 2018-2021
Text source: eBible.org
Source copyright: Creative Commons Attribution license 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher version 4.3.20 on 5/10/2021
100% Free to Copy and Print
http://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
http://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chergash at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a lexicon. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the afterlife destinies of mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org and with the Android App. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

A o Isus phenelas: "Jartosar lenđe, Dade Devla, kaj či džanen so ćeren!" Pale godova e vojnikurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drze.

Luka 23:34

Luka

1 Poštuime Teofile, ramov tuće zbog godova kaj but džene line
te ramon okola događajurja save o Del obećisarda majsigo
prekal e prorokurja, a save dogodisajle maškar amende. **2** Von
godova ramosardine prema okova so phendine e očevidcurja,
thaj sluge e Alavešće. **3** Zato vi me odlučisardem Teofile,
te ramov tuće sa po redo, pošto pomno sa katar o početko
istražisardem, **4** gajda aveja sigurno kaj si okova sikavipe savo
primisardan pouzdano. **5** Ande vrjama kana vladilas o Judejsko
caro o Irod, sas varesavo rašaj savo akhardolas Zaharije andar
e Avijasko rašajesko redo. A e lešći romnji sas isto andar
e Aronosko pleme. Lako alav sas Jelisaveta. **6** A liduj sas
pravedne anglo Del, thaj trainas sa po zakono thaj pe okova so
sas odredime anglo Gospod, bi manako. **7** A naslen čhavra,
kaj e Jelisaveta našti ačhelas khamni, a liduj već phurile. **8**
Jek đes kana o Zaharija služilas e Devlešće ando Hramo kaj
po dužnost avilo o redo kana lešći grupa rašaja trubunas te
služin, **9** prema e rašajengo običaj odabirisardine les gajda
kaj čhudine e kocka te del ando Svetište e Gospodesko te
kadil. **10** Pale vrjama kana kadilaspe ando Hramo, sa o them
sas avri thaj molinaspe. **11** A e Zaharijašće sikadilo o anđeo e
Gospodesko savo ačhelas pe desno rig e žrtvenikosko katar
savo kadilaspe. **12** Kana dikhla les o Zaharije, zurale darajlo. **13**
A o anđeo phendas lešće: "Na dara, Zaharija! Kaj si ašundi
ćiri molitva: e romnji ćiri e Jelisaveta bijanela tuće čhave, thaj
tu dele alav Jovan. **14** Zbog leste aveja bahtalo thaj radosno,
thaj e buten raduila lesko bijandipe. **15** Kaj avela baro anglo
Del. Či pijela mol niti pimo savo matarel. Pherdola e Sveto
Duhosa još ando đi pire dejako. **16** Vo boldela e but Izraelconen
e Gospodešće lenđe Devlešće. **17** Džala anglo Gospod sago
glasniko pherdo duho thaj sila, sago o proroko Ilija. Pomirila e
dades lešće čhavenca a e nepokorne umurja boldela gajda te
prihvatin o razumnost okolengo save si pravedne. Pripremila o
theme pale e vrjama kana o Gospod avela. **18** A o Zaharija
phendas e anđelošće: "Sar me džanava kaj godova avela čače?
Kaj sem me purano thaj e romnji mungri dija ande pire purane
brš." **19** A o anđeo phendas lešće: "Me sem o anđeo Gavrilo,
savo ačhav anglo Del te služiv, thaj bičhaldo sem te ćerav svato
tuva thaj te javiv tuće akaja bahtali nevimata. **20** Zato kaj či
paćajan akana zanemija thaj naštik ćereja svato džiko đes dok
či avel e vrjama pale godova thaj mungre alava či pherdonpe."
21 A o them ažućarelas avri e Zaharija, thaj začudisajle so gaći
zadržisajlo ando svetište e Hramosko. **22** A kana napokon
inljisto, naštik ćerelas svato, nego e znakonenca probisardas te
phenel lenđe so sas ando Hramo, thaj von haćardine kaj sas les
viđenje ando svetište e Hramosko. **23** Thaj kana završisajle e
đesa lešće službaće ando hramo o Zaharije đelotar ćhere. **24** A
posle godola đesa lešći romnji e Jelisaveta ačili khamni, thaj
pandž čhon či inkljelas avri andar piro ćher thaj motholas: **25**
"O Gospod milostivo dikhlas pe mande kaj fuljardas mandar o
ladžavo anglo them." **26** Kana e Jelisaveta sas khamni šov
čhon, o Del bičhaldas e anđele Gavrilo ando cikno Galilejsko
gav savo akhardolas Nazaret **27** ke Marija savi sas još čhej
thaj sas mangli palo manuš, savo akhardolas Josif. Vo sas
potomko e carosko Davidosko. **28** Kana o anđeo dijas late andre
phendas laće: "Raduitu, kaj o Del si pherdo milosti prema tute!
O Gospod si tusa." **29** Pe godola alava e Marija uznemirisajli
thaj počnisarda te gndil so značisarel godova pozdrav. **30** A o
anđeo phendas laće: "Na dara Marija! Kaj o Del iskažisardas
tuće piri ljubav." **31** Ake ačheja khamni, thaj bijaneja čhave
saves deja alav Isus. **32** Vo avela baro, thaj akhardola Čhavo e
Majbaresko, thaj o Gospod Del delales autoriteto te vladil sago
o caro David savo sas lesko prapapo. **33** Vo vladila e Jakovešće
plemenova dži ko veko, thaj lešće carstvošće či avela krajo.
(aiōn g165) **34** A e Marija phendas e anđelošće: "Sar godova
avela kana sem me još čhej?" **35** A o anđeo phendas laće: "O
Sveto Duho fuljela pe tute, thaj e Sila e Majbare Devlešći avela
pe tute thaj zasenila tut. Zato vi okova savo bijandola avela
sveto, thaj akhardola o Čhavo e Devlesko. **36** Ake vi ćiri bibi
e Jelisaveta, ačhili khamni ande piri purani vrjama, avela lat
čhavo. Okoja isto manušnji pale savi phenenas kaj naštik avela
čhavra već si šov čhon khamni! **37** Kaj e Devlešće khanči naj
nemoguće!" **38** A e Marija phendas lešće: "Ake, sluškinja sem e
Gospodešći. Neka avel manđe pe ćire alava." Thaj o anđeo
đelotar latar. **39** Varesave đesa maj posle e Marija siđardas
ande gorsko krajo e Judejako. **40** Kana aresli okote dija ande
Zaharijasko ćher, thaj pozdravisajli e Jelisavetava. **41** Kana e
Jelisaveta ašunda e Marijako pozdrav, o čhavro huklo ando lako
đi, a e Jelisaveta pherdili e Sveto Duhosa. **42** Pale godova e
bahtatar čhutas muj e bare glasosa: "Maj blagoslovime san tu
Marijo katar sa e manušnja, thaj blagoslovime o čhavro ande
ćiro đi. **43** Savi čast siman, te tu e dej mungre Gospodešći aves
mande! **44** Kaj ake čim o pozdrav ćiro avilo džike mungre kan, e
bahtatar o čhavro huklas ande mungro đi. **45** Blago tuće kaj
paćajan kaj pherdola okova so phendas tuće o Gospod!" **46** E
Marija askal phenda: "Barjarel e duša mungri e Gospode! **47**
Thaj raduilpe o duho mungro e Devlešće mungre Spasitelješće.
48 Kaj milostivo dikhla pe mande pe piri ponizno sluškinja, katar
akana sa e manuša akharena man blagoslovime. **49** Kaj o silno
Del, savesko si alav sveto, ćerdas manđe baro lačhipe. **50** Kaj
o Del si milostivo; e milost lešći si katar e čang dži ke čang
okolenđe save daran lestar. **51** Pire moćno vastesa ćerel silne
dela thaj odbacisardas pestar okolen save si barikane ande pire
ile. **52** Čhudas tele katar o prestolje e vladaren, a vazdas e
poniznonen. **53** E bokhalen čaljarda e lačhipeja, a e barvalen
mukla čuče vastenca. **54** Huklo ando pomoć pire slugenđe e
Izraelconenđe thaj či bistardas te avel milostivo **55** sago kaj
obećisardas amare pra paponenđe, e Avraamešće thaj lešće
potomkonenđe dži ko veko. **(aiōn g165)** **56** A e Marija ačhili ke
Jelisaveta varekaj katar trin čhon, thaj askal boldapes ćhere. **57**
A e Jelisavetaće avili e vrjama te bijanel thaj bijanda čhaves.
58 Kana ašundine laće komšije thaj laći familija kaj o Gospod
sas gajda lačho thaj milostivo prema late, raduisajle zajedno
lasa. **59** A kana e čhavres sas ohto đes o them ćidape po obred
te obrezin e čhavre. Thaj line te denle alav Zaharija, sago kaj
bučhol lesko dad. **60** Ali e Jelisaveta phendas: "Na! Lesko
alava avela Jovano!" **61** A von phendine laće: "Pa khonik ande
ćiri familija či bučhol gajda." **62** Zato e znakonenca phučline
e čhavrešće dades sar vo kamel te del alav e čhavres. **63** O
Zaharija manglas e pločica pe savi počnisarda te ramol thaj

ramosardas: “Jovano si lesko alav.” Thaj savora začudisajle. **64**
Thaj odma o Del putardas lesko muj thaj oslobodisardas lešći
čhib thaj o Zaharija počnisardas te ćerel svato thaj te slavil e
Devle. **65** A e Devlešći dar lija sa lenđe komšijen po gorsko
krajo e Judejako, thaj ćerelas pes svato pale akala događaja.
66 Thaj savora save ašundine pale akala događaja, gndinas
thaj phučenas pes ande peste: “So avela katar akava čhavro?
Čačes si o vas e Gospodesko pe leste.” **67** O Zaharije, o dad
e čhavresko, pherdilo e Sveto Duhosa, thaj prorokuisardas
alavenca: **68** “Blagoslovime o Gospod Del e Izraelosko kaj
avilo thaj izbavisarda pire theme! **69** Vazdas amenđe silno
spasitelje andar o potomstvo pire slugasko e Davidesko, **70**
sago kaj dumut obećisardas po muj pire svete prorokonengo
(aiōn g165) **71** kaj izbavila men katar amare dušmaja thaj andar e
vas savorenđe save mrzanmen. **72** Sas milostivo amare pra
dadenđe thaj održil piro sveto savezo, **73** e solah savi dija e
Avraamešće amare pra dadešće. **74** Izbavisarda amen andar
amare dušmajenđe vas, te šaj služis lešće bi darako, **75** ando
svetost thaj ande pravda angle leste dokle god sam džude. **76**
Aj tu, Jovane čhaveja mungreja, akhardoja proroko e Majbare
Devlesko kaj džaja anglo Gospod te lačhares lesko drom. **77**
Sikaveja e Devlešće theme sar te pindžaren o spasenje kroz o
jartipe lenđe bezehendar. **78** Zbog e bari milost amere Devlešći,
osvanila amenđe andar e visine e nevi detharin a **79** te anel
svetlo okolenđe save train ando tunjariko thaj ande dar katar o
smrto thaj te upravisares amare pungre po drom e mirosko. **80**
A o čhavro Jovano barjolas thaj zuravolas ando duho. Kana
barjilo, trailas ande pustinja sa dok či započnisardas e javno
služba angle Izraelcurja.

2 p Ande godoja vrjama kana bijandilo o Jovano, inkljisti
e zapoved katar o rimsko caro Avgusto te sa o them
savo trailas ando Rimsko carstvo avel ramome ando popis
stanovništva. **2** Akava sas o prvo popis kana o Kvirinije vladilas
e Sirijava. **3** Savora teljardine te prijavinpes palo popis ande
gava kaj sas bijande lenđe pra papurja. **4** Gajda vi o Josif
teljardas andar o gav Nazarat andar e Galilejsko regija, ando
Vitlejem e Judejsko regija kaj sas o David bijando, kaj o Josif
sas potomko e Carosko Davidesko **5** te prijavilpes palo popis
zajedno pire verenicasa e Marijasa savi sas khamni. **6** Dok
sas ando Vitlejem avili laći vrjama te bijanel. **7** Bijandas pire
prvo čhaves, paćardale, thaj čhutale ande jasle kaj nas than
ande gostijonica. **8** Ande godoja isto regija savi sas paše
pašo Vitlejem sas e pastirja save inćarenas e raćaći straža
pe pašnjakurja ke pire bakhre. **9** Andar jekhvar o anđeo e
Gospodesko ačhilo maškar lende, thaj obasjaisardalen e slava e
Gospodešći, a von zurale darajle. **10** A o anđeo phendas lenđe:
“Nadaran! Kaj ake, anav tumenđe e bahtali nevimata pe bari bah
sa e themešće. **11** Kaj ađes bijandilo tumenđe o Spasitelj, savo
si o Gospod Hristo ando gav kaj bijandilo o caro David! **12** Ake
o znako pe savo pindžarena les: araćhena e čhavre paćarde sar
pašljol ande jasle.” **13** Ande data e anđelošće pridružisajli e bari
vojska anđelurja thaj slavinas e Devle alavenca: **14** “Slava e
Devlešće ande nebeske visine, thaj pe phuv miro e themešće
save si pe lešći volja!” **15** Čim e anđelurja boldinepe ando nebo,
e pastirja phenenas jek avrešće: “Hajde džas dži ko Vitlejem, te
dikhas so godova okote dogodisajlo, so phendas amenđe o
Gospod.” **16** Sigo aviline ando than o Vitlejem thaj arakhline e
Marija, thaj e Josife thaj e čhavres savo pašljol ande jasle. **17** A
kana dikhline e čhavres, e pastirja phendine sa so o anđeo
phendas lenđe palo čhavro. **18** A savora save ašunenas e
pastiren divisajle okolešće so phenenas. **19** A e Marija pamtilas
sa so phendine laće e anđelurja thaj gndilas pale godova. **20**
Pale godova e pastirja boldinepe palpale, hvalinas thaj slavinas
e Devle pale sa so dogodisajlo sago kaj vi phendas lenđe o
anđeo. **21** A kana avilo o ohtoto đes sar o čhavro bijandilo,
trubuine te obrežin e čhavres, thaj dine les alav Isus, sago kaj
phendas o anđeo dok još e Marija či ačhili khamni. **22** Knana
navršisajle e đesa katar lengo šilaipe prema e Mojsijesko zakon
inđardine e čhavres ando Jerusalim te sikaven les e Gosodešće
23 (sago kaj si ramome ando zakono e Gospodesko: “Svako
prvo bijando, a muško čhavo neka posvetilpe e Gospodešće”)
24 thaj den e žrtva (sago kaj phenel e Gospodesko zakon: “duj
grlice ili duj terne goluburja”). **25** Ande godoja vrjama trailas
ando Jerusalim varesavo manuš alavesa Simeon. Vo sas zurale
pravedno thaj pobožno manuš. O Sveto Duho sas pe leste
thaj ažućarelas te avel o Mesija te izbavil o Izrael. **26** A o
Sveto Duho već objavisardas lešće kaj či merela dok či dićhel e
Gospodešće Mesija. **27** Potaknime katar o Sveto Duho avilo
ando Hramo baš kana o dad thaj e dej anenas e čhavre e Isuse
te izvršin okova so rodelas e Mojsijesko zakon. **28** O Simeon
lija e čhavres ande pire vas thaj hvalisarda e Devle alavenca:
29 “Akana, Gospode, šaj me ćiro sluga te merav ando miro
sago kaj phendan. **30** Kaj e jakha mungre dikhline o spasenje
ćiro, **31** savo pripremisardan angle sa o them, **32** o svetlo te
prosvetlil aver themen thaj e slava ćire themešći e Izraelošće.
33 E Isusesko dad thaj lešći dej divisajle okolešće so o Simeon
phenelas pale leste. **34** O Simeon askal blagoslovisardalen, thaj
phendas e Isusešće dejaće e Marijaće: “O Del odredisardas
pale akava čhavro te e but e manušenđe ando Izrael avel palo
propast thaj butenđe palo vaskrsenje. Vo si odredime te avel e
Devlesko znako, ali o but o them odbacila les. **35** Akava avela
sar te sikadon e gndimata save si garade ande but e ile. A vi
tuće korkoraće o mačo hvarela ćiro ilo.” **36** A okote sas vi e
Devlešći proročica savi akhardolas Ana, e Fanuilovešći čhej, voj
sas andar e Asiresko pleme thaj sas zurale purani. Trailas pire
romesa samo efta brš, **37** a pale godova trailas korkoro sar
udovica dži ke ohtovardeš thaj štar brš. Voj sas stalno ando
Hramo, služilas e Devlešće đeseja thaj e raćava, postilas thaj
molilas pes. **38** Thaj samo so o Simeon završisardas vi voj avili,
thaj hvalilas e Devles thaj phenelas palo Isus savorenđe save
ažućarenas te o Del otkupisarel o Jerusalim. **39** Kana e Isusešći
dej thaj lesko dad dine gata so sas po zakono e Gospodesko,
boldinepe ande Galileja ando piro gav Nazaret. **40** A o čhavro
barjolas thaj zuravolas, thaj pherdolas mudrosti, thaj e milost e
Devlešći sas pe leste. **41** E Isusesko dad thaj lešći dej svako
brš džanas ando Jerusalim ande đesa kana sas o prazniko
Pasha. **42** A kana sas e Isuse dešuduj brš, von aviline Lesa
ando Jerusalim te slavin o prazniko. **43** Kana sas gata godola
đesa, thaj kana boldenas pes ćhere, o čhavro Isus ačhilo ando
Jerusalim, a o Josif thaj lešći dej e Marija či džangline kaj si. **44**
Nego gndisardine kaj si e društvosa anglal. Kana nakhlo već

jek đes phiripe počnisardine te rodenle maškar e familija thaj
maškar okola kas džanenas. **45** Sar či arakhlinele boldinepe
ando Jerusalim te roden les. **46** Thaj o trito đes arakhlinele
ando Hramo sar bešel maškar e sikavne, thaj čholas kan lende,
thaj phučlas len. **47** A savora save ašunenas les divisajle lešće
gođaće thaj lešće odgovorenđe. **48** Kana dikhlinele začudisajle,
a lešći dej phendas lešće: "Čhaveja! Sostar ćerdan amenđe
gadava? Ake me thaj ćiro dad e darasa rodam tut." **49** A o Isus
phendas lenđe: "Sostar rodineman zar či džangline kaj me trubul
te avav ando ćher mungre Dadesko?" **50** Ali von či haćardine so
o Isus kamlas te phenel lenđe. **51** Askal boldapes lenca ando
Nazaret thaj čholas kan lende. A e dej lešći lelas sama pe sa
akala đogađajurja ande piro ilo. **52** A o Isus napreduilas ando
mudrost thaj barjolas, ande milost anglo Del thaj anglo them.

3 Sas dešupandžto brš sar vladilas o caro Tiberija e rimske
carstvosa, o Pontije Pilato vladilas e Judejava, o Irod vladilas
e Galilejava, a lesko phral o Filip vladilas ande Itureja thaj
ande Trahonitada, o Lisanije vladilas ande Avilina, **2** o Ana
thaj o Kajfa sas e bare rašaja, a o Del askal objavisardas piro
alav e Jovanošće e Zaharijašće čhavešće ande pustinja. **3**
Thaj o Jovano askal nakhlas e sasti okolina oko e Reka e
Jordanošći thaj propovedilas e themešće kaj e manuša trubun
te obratinpes e Devlešće te jartol lenđe bezeha thaj te bolen
pes. **4** Sago kaj ramosardas o proroko Isaija, o Jovano sas: "O
glaso savo čholas muj ande pustinja: 'Lačharen o drom palo
Gospod Poravnisaren e staze pale leste. **5** Neka svako dolina
pherdol a svako gora neka slegnilpes!" Sa e banđe droma
neka ispravin pes thaj e grbave droma postanina ravne. **6** Thaj
svako manuš dićhela o spasenje savo avel katar o Del.'" **7** O
Jovano phenelas okolenđe save avenas te bolelen: "Tumen e
sapengo leglo! Ko phendas tumenđe kaj šaj te našen angle
bari holji e Devlešći savi avel? **8** Sikaven tumare trajosa thaj
tumare delenca kaj odvoisajle katar o bezah thaj kaj obratisajle
e Devlešće. Na hohaven tumen kaj si tumenđe dosta te phenen:
"Amen sam e Avraamešće potomkurja," kaj phenav tumenđe kaj
o Del šaj vi katar akava bara te vazdel čhavra e Avraamešće. **9**
Kaj o tover e Devlešće sudosko već si čhutino po koreno e
kaštesko. Svako kaš savo či bijanel lače plodurja čhinelapes
thaj čhudela pes ando bov. **10** Askal o them phučlales: "So
askal te ćeras?" **11** A o Jovano phendas lenđe: "Kas si duj
gada neka del jek okole kas naj. Thaj kas si habe neka del
okoles kas naj." **12** Aviline vi e carenikurja te o Jovane bolelen,
thaj phendine lešće: "Sikamneja, so amen te ćeras?" **13** A
o Jovane phendas lenđe: "Na roden majbut porezo nego so
odredil tumenđe e vlast." **14** E vojnikurja isto phučline: "A amen
so te ćeras?" A vo phendas lenđe: "Khonikastar na len e love pe
sila, na optužisaren khonikas hohamne thaj aven zadovoljno
tumare poćinava." **15** Ande godoja vrjama o them ažućarelas e
Mesija thaj savora ande pire ile phučenas pes te naj možda
o Jovano Mesija. **16** Zato o Jovano phendas savorenđe: "Me
boldava tumen e pajesa, ali avel vareko pale mande ko si
majzuralo mandar, kašće me najsem dostojno ni e haravlja
pe sandale te putrav. Vo bolela tumen e Sveto Duhosa thaj
e jagasa. **17** Šilavela piro gumno thaj odvoila o điv katar e
pleva; o điv ćidela ande piro skladište, a e pleva dela jag e bare
jagasa savi phabola večno. **18** Thaj but kasave opomene o
Jovano phendas e themešće thaj navestilas lenđe e bahtali
nevimata. **19** A o Irod o vladari kas o Jovano ukorisarda zato kaj
o Irod lijas e Irodijada, e romnja pire phralešće, thaj pale sa
aver bilačhimata save ćerda o Irod, **20** pale sa godova još vi e
Jovane čhuda ande tamnica. **21** Kana o Jovano bolelas sa e
themes, bolaspe vi o Isus. Dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo,
22 thaj fuljisto pe leste o Duho Sveto ande telesno obliko sago
golubo, thaj andar o nebo ašundilo o glaso savo phendas: "Tu
san mungro volime Čhavo. Tu san mungri bah!" **23** Kana o Isus
započnisardas e javno služba katar o Del sas les varekaj katar
trjanda brš. Inćarelaspe kaj si o Isus čhavo e Josifesko. O Josif
sas e Ilijesko čhavo, **24** o Ilija sas e Matatesko čhavo, a o Matat
e Levijesko čhavo, o Levije sas e Melhijesko čhavo, o Melhi sas
e Janajesko čhavo, o Janaj e Josifesko čhavo, **25** o Josif sas e
Matatijasko čhavo, o Matatija sas e Amosesko čhavo, o Amos
sas e Naumasko čhavo, o Naum sas e Eslijesko čhavo, o Eslija
sas e Nangejesko čhavo, **26** o Nangej sas e Maatesko čhavo, o
Maat sas e Matatijesko čhavo, o Matatija sas e Semeinasko
čhavo, o Semein sas e Josihesko čhavo, o Josih sas e Jodasko
čhavo, **27** o Joda sas e Joananesko čhavo, o Joanan sas e
Risasko čhavo, o Riso sas e Zorovavelesko čhavo, o Zorovavel
sas e Salatiilesko čhavo, o Salatiil sas e Nirijasko čhavo, **28** o
Niri sas e Melhijasko čhavo, o Melhi sas e Adijasko čhavo, o Adi
sas e Kosamesko čhavo, o Kosam sas e Elmadamesko čhavo,
o Elmadam sas e Iresko čhavo, **29** o Ir sas e Isusesko čhavo, o
Isus sas e Eliezeresko čhavo, o Eliezer sas e Jorimesko čhavo,
Jorim sas e Matatesko čhavo, o Matat sas e Levijesko čhavo,
30 o Levije sas e Simeonesko čhavo, o Simeon sas e Judasko
čhavo, o Juda sas e Josifesko čhavo, o Josif sas e Jonamesko
čhavo, o Jonam sas e Eliakimesko čhavo, **31** o Eliakim sas e
Melejasko čhavo, o Meleja sas e Menasko čhavo, o Mena sas e
Matatesko čhavo, o Matata sas e Natanesko čhavo, o Natan sas
e Davidesko čhavo, **32** o David sas e Jesejesko čhavo, o Jesej
sas e Jovidesko čhavo, o Jovid sas e Voozesko čhavo, o Vooz
sas e Salmonesko čhavo, o Salmon sas e Naasonesko čhavo,
33 o Naason sas e Aminadavesko čhavo, o Aminadav sas e
Adminesko čhavo, o Admin sas e Arnijesko čhavo, o Arni sas e
Esromesko čhavo, o Esrom sas e Faresesko čhavo, o Fares e
Judasko čhavo, **34** o Juda sas e Jakovesko čhavo, o Jakov sas
e Isaakosko čhavo, o Isak sas e Avraamesko čhavo, o Avraam
sas e Tarasko čhavo, o Tara sas e Nahoresko čhavo, **35** o Nahor
sas e Seruhesko čhavo, o Seruh sas e Ragavasko čhavo, o
Ragav sas e Falekesko čhavo, o Falek sas e Everesko čhavo, o
Ever sas e Salasko čhavo, **36** o Sala sas e Kainamesko čhavo,
o Kainam sas e Arfaksadesko čhavo, o Arfaksad sas e Simesko
čhavo, o Sim sas e Nojesko čhavo, o Noje sas e Lamehesko
čhavo, **37** o Lameh sas e Matusalasko čhavo, o Matasala sas e
Enohesko čhavo, o Enoh sas e Jaretesko čhavo, o Jaret sas e
Malaleilesko čhavo, o Malaleil sas e Kainamesko čhavo, **38** o
Kainam sas e Enosesko čhavo, o Enos sas e Sitesko čhavo, o
Sit sas e Adamesko čhavo, o Adam sas e Devlesko čhavo.

4 yO Isus, pherdo e Sveto Duhosa, boldape katar e reka
Jordan, thaj inđardale o Sveto Duho e pustinjava, **2** thaj
štarvardeš đes probilasle o beng, thaj khanči či hala pale godola

đesa a kana pherdile godola đesa vo bokhajlo. **3** A o beng
phendas lešće: “Ako san Čhavo e Devlesko, phen akale barešće
te postanisarel mangro.” **4** A o Isus phendas lešće: “Ando Sveto
lil ačhel ramome: 'Či trail o manuš samo katar o mangro.'” **5**
Inđardale o beng pe vuči gora thaj sikadas lešće sa e carstvurja
akale themešće ando treno e jakhako. **6** Thaj phendas lešće o
beng: “Tuće dava sa akaja vlast thaj e slava lenđi, kaj si manđe
predaime, thaj me šaj te davala kašće me kamav. **7** Ako peres
pe koča angle mande thaj slavisman, avela sa ćiro.” **8** A o
Isus phendas lešće: “Ando Sveto lil ačhel ramome: 'De koča
thaj slavisar samo e Gospode ćire Devles, thaj jedino lešće
služisar.'” **9** Thaj o beng inđardale ando Jerusalim, thaj čhutale
po vrho e Hramosko, thaj phendas lešće: “Ako san Čhavo e
Devlesko, huti katar tele, **10** kaj ando Sveto lil ačhel ramome:
'Pale tute kaj pire anđelenđe zapovedila te len sama pe tute.' **11**
Thaj: 'pe vas inđarena tut te či pećes varekaj će pungresa ando
bar.'” **12** A o Isus phendas lešće: “Ramome si: 'Na probisar
e Gospode e ćire Devle.'” **13** Thaj kana o beng završisarda
te probilasle, đelotar lestar pale varesošći vrjama. **14** O Isus
boldape ande e galilejako krajo pherdo e Sveto Duhošće silava
thaj o glaso pale leste buljardape pe sasto godova krajo. **15**
Sikavelas pe lenđe sinagoge, thaj savora šukar mothonas pale
leste. **16** Thaj avilo ando gav savo akhardolas Nazaret kaj
barjilo, thaj pe piro običajo ando savato dija ande sinagoga, thaj
uštilo te čitol. **17** Dinele e knjiga katar o proroko Isaija, putardas
e knjiga thaj arakhla o than kaj si ramome: **18** “O Duho e
Gospodesko si pe mande zato makhlas mungro šoro e uljeja thaj
bičhaldama, te anav e bahtali nevimata e čorenđe, bičhaldama
te propovedisarav e phanglenđe kaj avena mukle, thaj e korenđe
kaj dićhena, e zarobimenđe kaj avena oslobodime **19** thaj te
proglasisarav o brš milosti e Gospodesko”. **20** Phandada e
knjiga, dijala ko sluga thaj bešlo te sikavel, a savora save
sas ande sinagoga dićhenas pe leste. **21** Thaj počnisarda te
phenel lenđe: “Ađes akava Lil savo ašundine tumare kanenca
pherdilo.” **22** Savora phenenas sa maj šukar pale leste, thaj
divinaspe e šukar alavenđe kaj inkljenas andar lesko muj, thaj
phenenas: “Naj li a kava o čhavo e Josifesko?” **23** Askal phendas
lenđe: “Tumen manđe bi sumnjako mothona akaja poslovica:
'Doktorina! Sastar korkoro tut!' Ćer vi akate ande ćiro gav kaj
barjilan so ašundam kaj ćerdan ando Kafarnaum.” **24** Askal
nastavisarda te mothol: “Čačes phenav tumenđe: 'Nijek proroko
či lače avilo ande piro gav kaj bajrilo.'” **25** A čačes phenav
tumenđe: 'E but udovice sas ando Izrael ande vrjama kana sas
o Ilija proroko, askal o nebo phandadilo pe trin brš thaj šov čhon
thaj sas bari bok pe sasti phuv e Izraelošći. **26** Ali nijećhaće
lendar nas bičhaldo o Ilija osim varesošće udovicaće ando gav
Sarepto, savo sas ande Sidonsko krajo. **27** Thaj but gubavcurja
sas ando Izrael pale vrjama kano sas o Jelisej proroko ali ni jek
lendar či šiladilo nego samo o Nemano Sirijco.'” **28** Thaj savora
ande sinagoga zurale holjajle kana ašundine akava. **29** Uštile
thaj tradinele avri andar o gav, thaj inđardinele po vrho e gorako
kaj sas sazidome lengo gav te čudenles opral. **30** Ali vo nakhlo
maškar lende thaj đelotar. **31** Thaj avilo ando galilejsko gav
savo akhardolas Kafarnaum, thaj sikavelas len savatone. **32** A
von čudinaspe lešće naukaće kaj lesko svato sas pherdo sile.
33 Ande sinagoga sas varesosko manuš ande savo sas nečisto
duho e benđesko, vo čhutas muj zurale glasosa: **34** “So kames
amendar, Isuse andar o gav Nazaret? Avilan te uništis amen?
Džanav tut, ko san. Tu san o Sveco e Devlesko.” **35** A o Isus
zapovedisardas lešće: “Phandav ćiro muj thaj inklji andar leste!”
O beng haradales angle savorende, inkljisto andar leste, thaj
ni cara či naudisardas lešće.” **36** Savora sas začudime thaj
phenenas jek avrešće: “Sosko si godova svato, te e vlastosa
thaj e silava zapovedisarel e nečiste duhonenđe, thaj von inkljen
avri?” **37** Thaj o glaso pale leste buljilo pe sa e okolne thana. **38**
Kana inkljisto andar e sinagoga, dija ande Simonesko ćher. E
Simonešće sokra astardas e bari groznica, pa zamolisardine les
te sastarel lat. **39** Vo banđilo paše late thaj zapovedisardas e
groznicaće te mućela thaj e groznica nestanisardas. Voj odma
uštili thaj počnisarda te služilen. **40** Kana nakhlas o savatosko
đes, sa e nasvalen katar razne nasvalimata, anenas len ko Isus,
a vo pe savorende čholas pire vas, thaj von sastonas. **41** A vi e
benga inkljenas andar e but e manuša thaj čhonas muj thaj
phenenas: “Tu san Čhavo e Devlesko!” A vo pretilas lenđe thaj
zabranisardas lenđe te na ćeren svato, kaj von džanenas kaj
si vo o Hristo. **42** A kana avilo o đes, inkljisto thaj đelotar po
pusto than. A o them rodelas les, avile leste thaj kamline te
ačhaven les te na džaltar lendar. **43** A vo phendas lenđe: “Vi e
manušenđe andar e aver gava trubul te anav e bahtali nevimata
pale Devlesko carstvo, kaj zato o Del bičhaldaman.” **44** Thaj
nastavisarda te propovil pe sinagoge e judejske.

5 Jekhvar kana o Isus ačhelas pe obala ko galilejako jezero, o
them spidelaspe pe leste te ašunen o alav e Devlesko. **2** O
Isus lija sama e duj čamcurija kaj ačhenas pe obala, andar save
inkljistine e ribarja thaj halavenas pire mreže. **3** Thaj dija ande
jek katar o čamco savo sas e Simonesko, thaj zamolisardas
les te spiden les cara majdur katar e obala. Bešlo andre thaj
počnisardas te sikavel e theme andar o čamco. **4** A kana ačhilo
te ćerel svato e themešće, phendas e Simonešće: “Otplovisar
okote kaj si handuk o paj, thaj čhude e mreže ćire thaj astar e
mačhen.” **5** A o Simon phendas lešće: “Sikavneja! Sasti rjat
trudisajlam, thaj khanči či astardam, ali ako tu gajda phenes,
čhudava e mreže.” **6** Kana ćerdine godova, astardine but mače,
gaći kaj pharjonas e mreže lenđe. **7** Dine znako pire drugarenđe
ando aver čamco te aven te pomožin len. Kana von aviline,
pherdine e liduj čamcurija gajda kaj gata potonisardine. **8** A kana
dikhlas o Simon Petar, pelo pe pire koča angle Isusešće pungre
thaj phendas: “Džatar mandar, Gospode! Me sem bezehalo
manuš.” **9** Thaj sas ando čudo o Petar thaj savora save sas
lesa zbog e bute e mače kaj astardine. **10** A gajda vi o Jakov
thaj o Jovano sas ando čudo. Von sas e čhave e Zevedeješće
thaj e drugarja e Simonešće. A o Isus phendas e Simonešće:
“Nadara. Katar akana e manušen lovisareja.” **11** Thaj crdine e
čamcurja pe phuv, mukline sa, thaj teljardine pale leste. **12** Kana
sas o Isus ande jek gav, dijas pe jek manuš savo sas sa ande
guba. Dikhla e Isuse thaj pelo angle leste e mujesa pe phuv, thaj
zamolisardale: “Gospode! Te kames šaj te šlavesman katar e
guba.” **13** Vo čhuta po vas pe leste, thaj phendas: “Kamav, šlav
tu!” Thaj e guba odma peli lestar. **14** Thaj o Isus zapovedisardas
lešće na phen khonikašće, nego dža thaj sikav tu e rašaješće,
thaj prinesisar ćiri žrtva palo ćiro šilaipe, sar zapovedisardas o

Mojsije. Godova avela sago dokazo e manušenđe. **15** O glaso
pale leste još majbut buljolas, thaj o but o them ćidelaspe te
ašunen les thaj te sastarel len katar lenđe nasvalimata. **16** A
vo đelotar ande pustinja te molilpe e Devlešće. **17** Jek đes
dok o Isus sikavelas, bešenas lesa e fariseja thaj e sikavne e
Mojsiješće zakonestar save aviline andar sa e gava galilejske
thaj e judejske thaj andar o Jerusalim, a e sila e Gospodešći sas
lesa te sastarel e nasvalen. **18** Askal aviline varesošće manuša
save inđarenas pe nosilje e manuš savo sas lino, Kamline te
anenle andre thaj te čhonle anglo Isus. **19** Kana zbog o but
o them naštik dine lesa andre, linepe po krovo e ćheresko
thaj kroz o krovo muklinele tele zajedno e nosiljasa maškare
anglo Isus. **20** A vo kana dikhla o paćipe lengo, phendas lešće:
"Manušeja Jartime si tuće ćire bezeha." **21** E fariseja thaj e
sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te gndisaren
thaj ande peste te phenen: "Ko si akava kaj hulil po Del? Ko
šaj te jartosarel e bezeha osim o Del?" **22** A o Isus džangla
lenđe gndimata, thaj phendas lenđe: "Sostar gajda gndin ande
tumare ile? **23** So si maj loće te phenelpe: 'Jartime si tuće će
bezeha' ili te phenelpe: 'Ušti thaj phir'? **24** Nego te džanen kaj e
Čhave e Manušesće si vlast pe phuv te jartosarel e bezeha..."
Aska phendas e linešće: "Tuće phenav: 'Ušti, le ćire nosilje thaj
džatar tuće ćhere!'" **25** Vo odma uštilo angle lende, thaj lija
pe soste pašljolas, thaj đelotar pire ćherešće thaj hvalilas e
Devle. **26** Savora sas ando čudo, slavinas e Devle, thaj pherde
dar phenenas: "Čudurja ađes dikhlam!" **27** Pale godova o Isus
inkljisto, thaj dikhla e careniko savo buchholas Levije kaj bešel pe
carina, thaj phendas lešće: "Av pale mande." **28** O Levije mukla
sa, uštilo thaj teljarda pale leste. **29** Pale godova o Levije ćerdas
lešće ande piro ćher bari gozba. Leja pale sinija bešenas but
carenikurja thaj vi aver manuša. **30** Askal e fariseja thaj lenđe
sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te mrmljan pe
leste thaj phendine lešće učenikonenđe: "Sostar han thaj pijen
e carenikonenca thaj e bezehalenca?" **31** A o Isus phendas
lenđe akaja izreka: "'Či trubun e saste manuša e doktore nego e
nasvale'. **32** Gajda vi me či avilem te akharav e pravednikonen,
nego e bezehalen te bolden pes katar lenđe bezeha ko Del." **33**
Von askal phendine lešće: "Sostar e Jovanošće učenikurja često
postin thaj molinpe, isto gajda vi e farisejenđe učenikurja, a ćire
či postisaren nego han thaj pijen?" **34** A o Isus phendas lenđe:
"Dali šaj traden e svaturja te postisaren kana si o džamutro
lenca? **35** Nego avela o đes kana lena lendar e džamutre, thaj
askal postina ande godola đesa. **36** O Isus phendas lenđe
još jek paramiči ande slike: "Khonik či čhinel e kotor katar o
nevo gad te suveles pe purano gad. Ako godova ćerel, o nevo
gad čhindola, a e purane gadešće či ačhela o kotor katar o
nevo gad. **37** Khonik či čhol e nevi mol ande purani morćhaći
trasta, kaj e nevi mol pharavela e trasta, thaj e mol čhordola, a
e morćhaći trasta propadnila. **38** Nego e nevi mol ande nevi
morćhaći trasta trubul te čholpe. **39** Thaj khonik ko pijel e purani
mol, čikamel e nevi, kaj phenel e purani mol si majlačhi."

6 Jek savato, kana o Isus naćhelas maškar e njive, lešće
učenikurija trgonas o điv e vastenca thaj hanas. **2** A varesave
katar e fariseja phendine lenđe: "Sostar ćeren okova so naj
muklino te ćerelpe ande e Mojsijasko zakono savatone?" **3** A o
Isus phendas lenđe: "Zar či čitosardine ando Sveto Lil okova
so ćerda o David kana bokhajlo, vo thaj okola kaj sas lesa?
4 Kana dija ando ćher e Devlesko, thaj lijas e mangre save
sas posvetime, hala thaj dija vi okolenđe save džanas pale
leste. A khonik prema e Mojsijasko zakono čitromanas te hal
osim e rašaja." **5** Thaj phendas lenđe: "Isto gajda, o Čhavo e
Manušesko majbaro si vi katar o savato." **6** A jek aver savato o
Isus dija ande sinagoga thaj sikavelas, a okote sas o manuš
savesko desno vas sas šuko. **7** E farizeja thaj e sikavne e
Mosiješće zakonestar inćarenas pe jakha pe leste te dićhen
dali sastarela ando savato te došaren les. **8** A vo džanglas e
gndimata lenđe, thaj phendas e manušesće e šuće vastesa:
"Ušti thaj ač maškaral." A vo uštilo thaj ačhilo maškaral. **9** A o
Isus phendas lenđe: "Te phučav tumen: "So si muklino savatosa
te ćerelpe, lačhipe ili bilačhipe? Te spasilpes o trajo ili te
hasarelpe?" A von samo ačhenas. **10** A o Isus dikhlas pe lende
savorende thaj phendas e manušesće e šuće vastesa: "Inzar ćo
vas." A vo ćerda gajda thaj o vas lesko sastilo thaj sasto sago vi
aver. **11** Akala e fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar
holjajle thaj ćerdine svato maškar pende so te ćeren e Isuseja.
12 Ande godoja vrjama o Isus đelo pe gora te molilpes. Okote
ačhilo sasti rjat thaj molilas pe e Devlešće. **13** Thaj kana avilo o
đes, akhardas pire e učenikonen, thaj losarda maškarlende e
dešudujen, thaj akhardalen apostolurja a lenđe alava sas: **14** O
Simon (saves o Isus dija alav Petar), thaj o Andrija (e Petresko
phral), o Jakov thaj o Jovan, o Filip thaj o Vartolomej, **15** o Matej
thaj o Toma, o Jakov (savo sas čhavo e Alfejevesko) thaj o
Simon (savo sas pobunjeniko), **16** o Juda (čhavo e Jakovesko),
thaj o Juda (andar o gav Iskariot, savo izdaisardale). **17** Pale
godova o Isus fuljisto lenca tele thaj ačhile po ravno than. Okote
sas baro brojo lešće učenikurija thaj o silno them andar o krajo
e judejako, andar o Jerusalimo, andar o Tiro thaj andar o Sidon
e gava po more. **18** Von aviline te ašunenles thaj te sastarelen
katar lenđe nasvalimata, a avenas vi okola saven mučinas e
bilače duhurja, thaj o Isus oslobodilas len. **19** Thaj sa o them
rodelas te čhon pe vas pe leste, kaj andar leste inkljelas e
sila thaj von sa sastonas. **20** Vo dikhla pe pire učenikurija thaj
phendas: "Blago tumenđe save sen čore, kaj si tumaro o carstvo
e Devlesko. **21** Blago tumenđe save sen akana bokhale, kaj
čaljona. Blago tumenđe save akana roven, kaj asana. **22** Blago
tumenđe kana e manuša mrzana tumen, kana odbacina tumen,
kana ladžarena tumen, thaj kana phenena pale tumende kaj
sen bilače, zbog godova kaj sledin e Čhaves e Manušesće!
23 Aven bahtale ande godola đesa thaj ćhelen, kaj dik, bari si
tumari poćin ando nebo. Kaj sa godova bilačhipe isto gajda
amaro them ćerelas amare prorokonenđe ande lenđe vrjama. **24**
Ali teško tumenđe save sen akana barvale, kaj već primisardine
e uteha tumari. **25** Teško tumenđe kaj sen akana čaljarde, kaj
bokhavona. Teško tumenđe kaj asan akana, kaj rovena thaj
tuguina. **26** Teško tumenđe kana savora lače mothona pale
tumende, kaj isto gajda amaro them ćerelas amare hohamne
prorokonenđe ande lenđe vrjama." **27** "Ali tumenđe save ašunen
phenav: Volin tumare dušmajen! Ćeran lačhipe okolenđe save
mrzan tumen! **28** Blagoslovin okolen kaj dentumen romaja!
Molintumen e Devlešće pale okola save vređon tumen. **29** Ako
vareko pećel tut pe jek rig e muješći, bolde lešće vi aver rig. Ako
vareko lijas ćiro ogrtači, deles vi ćiro gad. **30** Ko manđel tutar,

deles. A okolestar kaj otmil ćiro na rode palpale. **31** Thaj askal,
sar kaman te ćeren e manuša tumenđe, gajda ćeren vi tumen
lenđe. **32** Thaj ako volin samo okolen kaj tumen volin, sošći
avela tumari poćin? Kaj vi e bezehale volin samo okolen save
len volin. **33** Thaj ako ćeren lačhipe samo okolenđe kaj tumenđe
ćeren lače, sošći avela tumari poćin? Kaj vi e bezehale ćeren
gajda. **34** Thaj te den udžile samo okolen katar save ažućaren
te bolden tumenđe, sošći avela tumari poćin? Kaj vi e bezehale
den e bezehalen udžile te šaj palem dobin palpale. **35** Volin
tumare dušmajen, ćeren lenđe lačhipe, den len udžile thaj na
ažućaren khanči te bolden tumenđe. Ako ćeren gajda, avela
bari tumari poćin, thaj avena čhave e Majbarešće, kaj si vo
lačho čak vi okolenđe kaj si nezahvalne thaj vi e bilačhenđe. **36**
Aven dakle bare ileja sago kaj si vi tumaro nebesko Dad bare
ileja. **37** Na sudisaren, thaj či sudilape tumenđe. Na osudisaren
thaj či avena osudime. Jartosaren thaj jartolape tumenđe. **38**
Den, thaj dela pe tumenđe. Čhordola pe tumenđe ande angalja
lačhi mera, nabime, ćhinosardi thaj preobilno kaj sošće merava
merisaren kasavijava vi tumenđe merilape. **39** Thaj phendas
lenđe akaja paramiči ande slike: “Dali šaj o koro e kore te vodil?
Či li perena liduj ande hv? **40** Naj o učeniko majbaro katar piro
sikavno. Svako savo si sikado dži ko krajo, avela sago vi o
sikavno lesko. **41** Sostar dićhes e kaštešći prušuk ande jak ćire
phralešći, kana či haćares o baro kaš ande ćiri jak? **42** Sar šaj
phenes ćire phralešće: 'Phrala, ažućar te inkalav e kaštešći
prušuk savo si ande ćiri jak', kana ni korkoro či haćares o baro
kaš ande ćiri jak? duj mujengo! Maj sigo inkal o baro kaš andar
ćiri jak, thaj majlače dićheja e kaštešći prušuk te inkales andar
ćire phralešći jak.” **43** Lačho kaš či bijanel bilače plodurja, thaj
bilačho kaš či bijanel lače plodurja. **44** Kaj svako kaš pe piro
plodo pindžarelpe. E smokva thaj e drak či kušenpe katar e
kangre. **45** Lačho manuš, andar e lačhi riznica pire ilešći inkalel
lačhipe, a o bilačho manuš andar o sefo bilače ilešći inkalel o
bilačhipe, kaj andar o muj inkljel sova si pherdo o ilo. **46** “Sostar
akharen man: 'Gospode! Gospode!' A naj sen paćivale okolešće
so phenav tumenđe? **47** Sikavava tumenđe pe kaste anel svako
savo avel mande, ašunel mungre alava thaj si paćavilo mungre
alavenđe: **48** Slično si sago o manuš savo gajda ćerel o ćher:
hanadas handuk thaj postavisarda o temelji pe stena. Kana avili
e poplava, o paj navalisarda po ćher, ali naštik haradales kaj
sas lače sagradime. **49** A kova savo ašundas mungre alava a
naj paćavilo mungre alavenđe, vo si sago o manuš savo vazdas
piro ćher pe phuv bi temeljesko, pe savo navalisarda o paj,
odma harada o ćher, thaj katar godova ćher nastanisarda bari
ruševina.

7 Kana o Isus dija gata sa godola alava anglo them, dija
ando o gav Kafarnaum. **2** Varesavo rimsko kapetano sasle
robo savo sas nasvalo po smrto, a vo sas lešće but drago.
3 A kana o kapetano ašundas palo Isus, bičhaldas lešće e
židovske starešinen, thaj molisardale te avel te sastarel lešće
robo. **4** A von aviline ko Isus thaj počnisardine ilestar te molin
les alavenca: “Zaslužisarda te ćeres lešće godova **5** kaj volil
amare them, thaj vo vazdas amenđe e sinagoga.” **6** A o Isus
teljarda lenca. Thaj kana sas već paše ko ćher, bičhalda o
kapetano pire drugaren leste te phenen lešće: “Gospode! Na
truditu, kaj najsem dostojno te des tale mungro krovo. **7** Zato vi
či inćaraman dostojno te avav angla tute, nego samo phen alav
thaj sastola o sluga mungro. **8** Vi me sem manuš tele vlast
thaj siman tale mande vojnikurja. Thaj kana phenav jećhešće:
“Dža!”, vo džaltar. Thaj kana phenav averešće “Av!”, vo avel.
Thaj kana phenav mungre robošće: “Ćer godova!”, vo ćerel. **9** A
kana godova ašundas o Isus, začudisajlo e kapetanošće thaj
boldape ko them savo džalas pale leste thaj phendas: “Phenav
tumenđe: Ke nijek Izraelco či arakhlem gaći paćipe sago ke
akava kapetano!” **10** A kana okola kaj sas bičhalde katar o
kapetano boldinepe ćhere, arakhline e robo kaj si sasto. **11** Pale
godova o Isus teljarda ando gav savo akhardolas Nain. Džanas
pale leste e učenikurija thaj o but o them. **12** Kana avilo paše ke
gavesko vudar, dik, upravo inkalenas e mule te prahon les,
e čhave jedinco pe dejaće, savi sas udovica. Lava sas o but
o them andar o gav. **13** Kana dikhlala o Gospod, sažalisajlo
pe late thaj phendas laće: “Na rov!” **14** Pale godova avilo ko
mohto, čhuta pire vas pe leste, thaj o kola kaj inđarenas o mohto
ačhiline. A vo phendas: “Čhaveja, tuće phenav: Ušti!” **15** O mulo
vazdape, bešlo thaj počnisarda te ćerel svato. A o Isus dijales
lešće dejaće. **16** A savora zadivisajle thaj počnisardine te hvalin
e Devle alavenca: “Baro proroko avilo maškar amende!”, thaj:
“O Del avilo ando pomoć pire themešće!” **17** Thaj godova glaso
pale leste buljilo pe saste Judejske krajurja thaj pe sasti okolina.
18 E Jovanošće učenikurija javisardine Jovanošće sa so o Isus
ćerdas. A vo akhardas pe dujen učenikonen **19** thaj bičhaldalen
ko Gospod te phučenle: “Da li san tu okova saves obećisardas
o Del kaj trubul te avel, ili te ažućaras averes?” **20** Kana akala
duj manuša aresline leste, phendine: “O Jovano savo bolel
bičhalda amen tute te phučas tut: 'Da li san tu okova saves
obećisardas o Del kaj trubul te avel, ili te ažućaras avres?'” **21**
O Isus baš ande godova časo sastarelas e buten katar lenđe
muke, razne nasvalimata thaj katar e bilače duhurja, thaj e
bute korenđe boldas o vido. **22** A o Isus phendas lenđe: “Džan
thaj phenen e Jovanošće so upravo dikhline thaj so ašundine: e
kore dićhen, e banđe phiren, e gubave šilavenpe, e kašuće
ašunen, e mule ušten, a e čorenđe propovedilpe e Bahtali
nevimata. **23** Blago okolešće savo či uvredilpe zbog mande.” **24**
A kana đeletar e učenikurija e Jovanošće, o Isus počnisarda
te phenel e but e themešće palo Jovano: “So inkljistine ande
pustinja te dićhen? E trska, savja ljuljil e bavlal? Na! **25** So
dakle inkljistine te dićhen? Manuše savo lija pe peste barvale
drze? Na! E manuša save inđaren pe peste šukar drze thaj trail
ando raskoš si ande carošće dvorurja. **26** So dakle inkljistine te
dićhen? E proroko? Ej, me phenav tumenđe, vo si vi majbut
katar o proroko. **27** Kaj vo si okova pale savo o Del phendas
ando Sveto lil: 'Ake me bičhalav mungre glasniko angle ćiro muj
savo lačharela ćiro drom angle tute.' **28** Kaj phenav tumenđe:
Nijek bijando katar e manušnji naj majbaro katar o Jovano, a o
majcikno ando carstvo e Devlesko si majbaro lestar. **29** Kana
sa o them, thaj vi e carenikurja, save sas bolde e Jovanošće
boldimasa, ašundine e Isuse sar ćerel svato, priznaisardine
kaj si e Devlesko sikavipe ispravno. **30** Naprotiv e farizeja
thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar či kamenas te bolelen
o Jovano. Von odbisardine so o Del planirisarda pale lende.
31 O Isus phendas: “Kasa te usporedisarav e manušen akale
naraštaješće? Kašće si slične? **32** Lenca si sago čhavrenca

save či džanen sokamen bešen po sokako thaj jek avrešće čhon
muj: 'Svirosardam tumenđe a tumen či ćheldine! Đilabadam
tumenđe tužaljke a tumen či rujine!' 33 Gajda avilo o Jovano
savo bolelas. Niti halas mangro niti pijelas mol, aj tumen phenen:
'O beng si ande leste!' 34 Avilem me, o Čhavo e Manušesko.
Vi hav vi pijav, a tumen phenen: "Dik, o manuš halapljivo thaj
matarno, drugari e carinikonengo thaj e bezehalengo." 35
Savora save prihvatin e Develešći mudrost sikaven kaj si voj
čači." 36 Varesavo farisejo zamolisarda e Isuse te hal leste. O
Isus dija ande farizejesko ćher thaj lijas than pale sinija. 37
Kana ake avili varesošći manušnji savi sas bezehali ando gav.
Ašunda kaj si o Isus pale sinija ande farizejesko ćher, avili
thaj andas e alabasterosko čaroro ande savo sas kuč mirisno
ulje. 38 Ačhili pale lešće pungre. Počnisarda te rovel thaj e
jasvenca te thovel lešće pungre, a pire balenca te khoselen.
Čumidelas len thaj maćhelas e mirisne uljeja. 39 Kana godova
dikhlas o farizej savo akharda les ande piro ćher, gndisardas
ande peste: "Kana akava avilosas proroko, džanglasas ko si
thaj sošći si akaja manušnji, savi dirile, kaj si bezehali." 40 O
Isus phendas lešće: "Simone, siman vareso te phenav tuće." A
vo phendas: "Phen, sikavneja." 41 O Isus nastavisardas: "Sas
varesavo manuš savo delas averenđe udžile love. Gajda sas
duj džene save sas lešće udžile. Jek sas lešće udžile pandž
šela denarja, a aver pandžvardeš. 42 Sar naštik te boldine
e love save sas lešće udžile, vo jartosardas liduj dženenđe.
Savo lendar majbut volilale?" 43 O Simun phendas: "Gndiv kaj
okova savešće si majbut jartome." A o Isus phendas lešće:
"Lače phenes." 44 Gajda boldape ke manušnji thaj phendas e
Simunešće: "Dićhes akala manušnja? Dijem ande ćiro ćher, a tu
ni paj či dijanman te thovav mungre pungre, a voj pire jasvenca
thoda mungre pungre thaj pire balenca khoslalen. 45 Tu či ni
čumidan man, a voj, sar dija andre, či ačhili te čumidel mungre
pungre. 46 Uljeja mungro šoro či makhlan, a voj e mirisne
kuč uljeja mungre pungre makhlas. 47 Zato, phenav tuće: 'Voj
sikadas but ljubav kaj si laće jartome e but e bezeha, a maj
cara ljubav sikadas okova savo si maj cara svesno kaj si lešće
jartome lešće bezeha.'" 48 A o Isus phendas e manušnjaće:
"Jartome si tuće ćire bezeha." 49 A kola save sas pale sinija
počnisardine te mothon maškar pende: "Ko akava gndil kaj si
kaj vi e bezeha jartosarel?" 50 A vo phendas e manušnjaće:
"Zbog ćiro paćipe tu san spasime. Dža ando miro e Devlesa!"

8 Pale godova o Isus džalas andar o gav dži ko gav, thaj
propovedilas thaj navestilas e Bahtali nevimata katar o
carstvo e Devlesko. Pale leste džanas e dešuduj apostolurja
2 thaj varesošće romnja saven o Isus oslobodisardas katar e
bilače duhurja thaj sastarda len katar e nasvalimata: e Marija
andar e Magdala, andar savi tradas efta benga, 3 e Jovana e
Huzašći romnji savo sas e Herodosko upravitelj, e Susana, thaj
but aver save pomožisardine e Isuse thaj e dešudujen apostolen
pire lovenca thaj okoleja so saslena. 4 A kana ćidape o but
them thaj avenas andar sa e gava ko Isus, vo phendas lenđe
ande paramiči: 5 "Inkljisto o sijači te sijol o seme. Dok sijolas,
varesavo seme pelo po drom, thaj o them uštadale a e čiriknja
aviline thaj halineles. 6 Aver pelo po bar, thaj tek so inkljisto,
šućilo kaj nasle vlaga. 7 Aver palem pelo maškar e kangre, thaj
e kangre tasadineles sar barjonas zajedno lesa. 8 Aver palem
napokon pelo pe lačhi phuv, niknosarda thaj bijanda šeldrom
majbut." Phendas godova thaj čhuta muj: "Ašunen kana već
situmen kan!" 9 E učenikurja phučlineles e Isuse so phenel
godoja paramiči. 10 A vo phendas lenđe: "Tumen o Del dijas
gođi te džanen e tajne e Devlešće carstvošće, a averenđe si
dino samo ande paramiča, kaj ando Sveto lil ačhel ramome: 'te
vi ako dićhen či primetin, te vi ako čhon kan a či haćaren.' 11 A
akaja paramiči phenel: "O seme si sago o alav e Devlesko.
12 Okova seme savo pelo po drom si sago e manuša save
ašunen o alav ali avel o beng thaj inđarel o alav e Devlesko
andar lenđe ile te na paćan thaj te či spasinpe. 13 A okova
seme savo pelo po bar godola si sago okola manuša save
kana ašunen, bahtasa primin o alav, ali si sago e biljke koreno
najlen. Godola varesošći vrjama paćan, a kana aven e kušnje
von peren. 14 A okova seme savo pelo ande kangre si sago e
manuša save ašunen o alav ali još pe lengo drom e trajošće
brige tasavenlen, e barvalipeja thaj akale trajošće nasladenca
thaj či anen lačho plodo. 15 Okova seme savo pelo pe lačhi
phuv si sago e manuša save ašunen o alav thaj inćarenle ando
lačho thaj plemenito ilo thaj ustraisaren dok či anen plodo."
16 "Khonikal kana del jag o stenko či čholes talo čaro niti talo
kreveto, nego čhonles po stalko, te dićhen o svetlo okola save
den andre. 17 Gajda vi sa so si garado thaj ćerdo tajno avela
sikado javno thaj inkljela po videlo. 18 Len sama sar ašunen, kaj
kas si haćaripe delape lešće, a kas naj haćaripe, lelape lešće vi
kova so gndil kaj siles." 19 Ko Isus aviline lešći dej thaj lešće
phral, ali katar o but o them naštik ćerdine lesa svato. 20 Vareko
avilo thaj javisardas lešće: "Ćiri dej thaj ćire phral ačhen avri.
Kamen te dićhentu." 21 O Isus phendas lenđe: "O kolen save
ašunen thaj izvršisaren o alav e Devlesko smatriv kaj si mungri
dej thaj mungre phral." 22 Jek đes o Isus phendas pire dešuduj
učenikonenđe: "Hajde te nakhas pe koja rig e jezerošći." O
Isus thaj lešće učenikurja dine ande lađica thaj isplovisardine.
23 Dok plovinas, e Isuse lija e lindri. Ande godova muklape e
oluja po jezero. E lađica počnisarda te pherelpe e pajesa a
von arakhlinepe ande bari briga pale piro trajo. 24 Aviline ko
Isus, džungadine les thaj čhutine muj: "Sikavneja, sikavneja,
tasados!" Vo džungadilo, thaj zapovedisarda e bavlajaće thaj e
valovenđe. Thaj e valurja smirisajle thaj nastanisarda tišina. 25
A o Isus phendas lenđe: "Kaj tumaro paćipe?" A von ande dar
thaj ando čudo phučenaspe: "Savo si akava te zapovedisarel e
paješće thaj e bavlajaće, a von te pokorisarenpe lešće?" 26
Askal o Isus thaj lešće učenikurja otplovisardine pe obala ke
gerase, savo si pe koja rig katar o Galilejako jezero. 27 Dok o
Isus inkljelas pe obala, avilo angle leste o manuš saves sas
bilače duhurja, thaj već dugo či inđarelas e drze pe peste, niti
trailas ando ćher nego trailas ande limorja. 28 Kana o manuš
ande savo sas e bilače duhurja dikhla e Isuse, čhudape angle
leste thaj ande sasto glaso čhuta muj: "So kames mandar,
Isuse, majbare Devlešće čhaveja? Molivtut na mučisarman!" 29
(Kaj o Isus cara majsigo zapovedisardas e bilače duhošće te
inkljel andar godova manuš. Kaj već but vrjama o bilačo duho
inćarelas les. Vi ako majsigo e stražarja inćarenas les phangle
ande lancurja trgolas e lancurja thaj o beng inđarelas les ando
pusto than.) 30 O Isus pe godova phučla les: "Sar si ćiro alav?"

Vo phendas: “Majbut džene sam katar jek,” kaj ande leste dine e
but e benga. **31** Thaj zamolisardine e Isuse te na naredil lenđe
te džantar ando bezdan. **(Abyssos g12)** **32** A okote ande gora sas
bari gomila bale save čarjonas. Askal e duhurja zamolisardine e
Isuse te mućelen te den ande bale. Thaj vo muklalen. **33** Askal
e benga inkljistine andar o manuš thaj dine ande bale. Thaj e
bale pojurisardine niz o brego ando jezero, thaj utopisajle. **34** A
kana dikhline okola kaj araćhenas e balen so sas, našline thaj
razglasisardine pe gava thaj okoline so dikhline. **35** A o them
inkljisto te dićhel so sas. Avile dži ko Isus thaj dikhline e manuše
andar savo inkljistine e benga sar bešel dži ke Isusešće pungre,
savo lijas pe peste e drze thaj sas gođaver, thaj darajle. **36**
A okola save godova dikhline phendine averenđe, sar o Isus
oslobodisardas e manuše ande savo sas e bilače duhurja. **37**
Askal e Isuse zamolisarda sa o them andar e gerasesko krajo te
džaltar lendar kaj lijalen e bari dar. O Isus dija ando čamco thaj
teljarda palpale ande Galileja. **38** A o manuš andar savo o Isus
tradas e benga zamolisarda e Isuse te šaj ačhel lesa, ali o Isus
muklales te džaltar alavenca: **39** “Boldetu ćhere thaj phen sa so
ćerda tuće o Del.” Vo đelotar thaj razglasisarda pe sasto gav so
ćerda lešće o Isus. **40** A kana o Isus boldape palpale pe koja rig
e jezerošći, maladale o them kaj željno ažućarenasle. **41** Thaj
dik, avilo o manuš kasko alav sas Jair, savo sas jek katar e vođe
ande sinagoga. Thaj pelo pe pire koča angle Isusešće pungre
thaj molisardale te del ando ćher lesko **42** kaj sas po meripe
lešći jedino čhej savja sas varekaj katar dešuduj brš. Dok o Isus
džalas ande Jairesko ćher oko leste ćićidelaspe sa o them katar
sa e riga. **43** A maškar o them sas jek manušnji savi sas nasvali
katar o godova kaj dešuduj brš thavdelas o rat latar. Sa so sasla
dija pe doktorja thaj khonik naštik te sastarela. **44** Nakhli palal
leste thaj astardape e ćoškostar katar e Isusešći haljina, thaj
o rat odma ačhilo latar. **45** A o Isus phendas: “Ko astardape
mungre haljinatar?” Savora počnisardine te braninpe, a o Petar
phendas: “Sikavneja, o but o them ćićideltut thaj spidelpe, thaj aj
tu phučes ko astardape pale mande.” **46** A o Isus phendas:
“Vareko astardape pale mande namerasa. Haćardem sar e sila
inkljisti andar mande thaj vareko sastilo.” **47** A e manušnji dikhla
kaj naštik garadol, sa ande dar avili thaj čhudape pe koča angle
leste thaj anglo sa o them phendas sostar astardape pale leste
thaj sar odma sastili. **48** A vo phendas laće: “Čhejo, ćiro paćipe
sastardatu. Dža ando miro!” **49** Dok o Isus još ćerelas svato e
romnjasa, avilo vareko andar e Jairesko ćher savo sas vođa
ande sinagoga e porukasa: “Muli ćiri čhej. Na majbut mučisar
e sikavne.” **50** Ašunda godova o Isus thaj phendas: “Nadara!
Samo paća thaj voj traila!” **51** O Isus dija ando ćher, al khonikas
či mukla te del lesa andre osim e Petre, e Jovane, e Jakove
thaj e čhoraće dade thaj laće deja. **52** A savora save sas ando
ćher rovenas thaj žalinas pale čhori. A o Isus phendas lenđe:
“Naroven! Či muli, nego samo sovel!” **53** A von asanas lestar kaj
džangline kaj muli. **54** O Isus astardala palo vas thaj čhuta muj:
“Čhorije, ušti!” **55** Thaj lako duho boldape ande late thaj voj
odma uštili, a vo naredisardas te denla te hal. **56** A lako dad
thaj laći dej čudisajle, a vo zapovedisarda lenđe te na phenen
khonikašće so sas.

9 O Isus akhardas e dešuduj apostolen thaj dijalen moć thaj
vlast pe sa e bilače duhurja thaj te sastaren e nasvalimata.
2 Bičhalda len te navestin o carstvo e Devlesko thaj te sastaren e
nasvalen. **3** Thaj phendas lenđe: “Na te aveltumen tumenca po
drom ni rovlji ni ande trjasta so hana, ni love thaj na te aveltumen
tumenca po duj haljine! **4** Kana boravin ande varesko gav,
ačhen ande jek ćher thaj na naćhen andar o ćher ando ćher dok
či džan ande aver gav. **5** Ande savo gav či primintumen, inkljen
andar godova gav, thaj ćhinon o praho katar tumare pungre.
Godova avela znako kaj mukline les lešće sudošće.” **6** Thaj e
učenikurja teljardine majdur: obilarzinas e gava, navestinas e
bahtali nevimata thaj sastarenas e nasvalen. **7** Kana ašunda o
vladiri Irod so dogodisajlo, sas zbunime, kaj varesave phenenas
kaj o Jovano savo bolelas uštilo andar e mule. **8** Aver phenenas
pojavisajlo pe phuv o Ilija, a aver palem phendine: “Uštilo
andar e mule varesavo proroko andar e purani vrjama.” **9** A
o Irod phendas: “Me čhindem e Jovanosko šoro. Ko si askal
akava pale kaste gaći ašunav?” Thaj rodelas prilika te dićhel e
Isuse. **10** Kana e apostolurja boldinepe katar e okolne krajurja,
phendine e Isusešće sa so ćerdine. Askal o Isus inđarda len
pesa te avel lenca korkoro, paše pašo gav akhardo Visajda.
11 Ali kana godova ašunda o them, teljarda pale leste. Vo
primisarda len thaj phenelas lenđe andar o carstvo e Devlesko
thaj sastardas savoren ko trubuja sastipe. **12** Kana avilo maj
paše o krajo e đesesko kasno mismere avile ko Isus maj paše
e dešuduj učenikurja thaj phendine e Isusešće: “Te mukas e
theme te džal pe okolne gava te araćhen kaj raćarena thaj so
hana kaj sam akate ando samotno krajo?” **13** A o Isus phendas
lenđe: “Tumen den len te han!” A von phendine, “Najamen
majbut katar pandž mangre thaj duj mače, osim te džas te
ćinas hamasko pale sa o them.” **14** A sas varekaj katar pandž
milje manuša (či đinavenas pe e manušnja thaj e čhavra). O
Isus phendas pe učenikonenđe: “Phenen lenđe te bešen ande
skupine po pandžvardeš džene.” **15** Thaj savora bešline. **16**
A o Isus lija e pandž mangre thaj e duj mače, dikhla ando
nebo, blagoslovisardalen thaj phagla o mangro pa dija pire
učenikonenđe te podelisaren e themešće. **17** Savora haline dok
či čaljile. Thaj katar okova so ačhilo e themešće ćidine dešuduj
pherde korpe kotora mangre thaj mače. **18** Jekhvar dok o
Isus crdape po korkoro than te molilaspe, lesa sas samo lešće
dešuduj učenikurija. Pale godova phučlalen: “So phenel o them,
ko sem me?” **19** Von phendine: “Varesave phenen kaj san o
Jovano savo bolelas, aver kaj san o proroko Ilija, a trite palem
kaj uštilo andar e mule varesavo katar aver purane prorokurja.”
20 A vo phučla len: “A tumen, so tumen phenen, ko sem me?”
A o Petar phendas: “Hristo Pomazaniko e Devlesko!” **21** A o
Isus zapovedisardas lenđe te na phenen khoniašće kaj si vo
o Mesija. **22** Thaj phendas: “Kaj me, o Čhavo e Manušesko,
trubul but te trpisarav. E starešine, e šorvale rašaja thaj e
sikavne e Mojsiješće zakonestar odbacinaman. Mudarena man
aj me o trito đes uštava andar e mule.” **23** Pale godova o
Isus phendas savorenđe: “Ako vareko kamel te avel mungro
sledbeniko, neka odreknilpes korkoro pestar, nek svako đes lel
piro trušul thaj nek džal pale mande. **24** Kaj svako ko kamel te
spasisarel piro trajo, hasarelales; a ko hasarel piro trajo zbog
mande, godova spasilales. **25** Kaj savi korist si e manušesće
ako zadobisarel sa o them, a korkoro pes hasarel ili pešće
naudil?” **26** Ko ladžal mandar thaj mungre alavendar, lestar vi

me, o Čhavo e Manušesko, ladžava kana avava ande slava
mungri thaj e slava mungre Dadešći thaj e svete anđelenđi." **27**
"Čačes phenav tumenđe: 'Varesave save si akate tumendar
či merena dok či dićhena e Devlesko carstvo.'" **28** A kana
nakhla varekaj katar ohto đes katar godola alava o Isus lijas
pesa e Petre, e Jovano thaj e Jakove ande gora te pomolilpe.
29 Dok molilaspe, lesko muj promenisajlo, a e drze pe leste
postanisardine parne thaj sjajne. **30** Ande godova pojavisajle
duj manuša thaj ćerenas svato e Isuseja. Sas godova o Mojsija
thaj o Ilija. **31** Pojavisajle ande slava thaj ćerenas lesa svato
pale lesko smrto savo trubuja te podnesil ando Jerusalim te
pherdol o Lil. **32** E Petre thaj lešće drugaren lija e lindri. Kana
džungadile, dikhline lešći slava thaj duj manušen save ačhenas
lesa. **33** Thaj dok godola duj džene von džanastar lestar, o Petar
phendas e Isusešće: "Sikavneja, lače kaj sam kate. Te ćeras
trin sjenice: jek tuće, jek e Mojsijašće, thaj jek e Ilijašće." Či
džangla so phenel. **34** Dok vo godova još motholas, pojavisajlo
o oblako thaj zasinisarda len. Kana o oblako učhardalen lija len
e bari dar. **35** A o glaso ašundilo andar godova oblako: "Akava
si mungro Čhavo mungro saves odabirisardem! Leste čhon
kan. **36** Baš kana ašundilo o glaso, o Isus ačhilo korkoro. E
učenikurja ačhenas thaj askal još khonikašće khanči či phendine
pale okova so dikhline. **37** A kana thejara o đes o Isus thaj lešće
učenikurja fuljistine katar e gora, avilo angle leste o but o them.
38 Askal varesosko manuš savo sas maškar o them čhuta muj:
"Sikavneja, moliv tut dik mungre čhave, kaj si manđe jedinco."
39 Inćarel les o bilačho duho. Andar jekhvar počnil te čhol muj;
čhudel pes thaj e spuma del lešće po muj. Gata nikada či mućel
les thaj uništil les. **40** Molisardem ćire učenikonen te traden e
bilače duho andar leste avri ali von naštik tradine les." **41** A
o Isus phendas lenđe: "O bilače thaj bi paćako manušalen!
Kozom semasa tumenca a tuman či paćan. Phučaman kozom
još trpiva tumen! An akaring ćire čhave!" **42** Dok o čhavro
avelas paše, o bilačho duho harada les pe phuv thaj ćhinosarda
les. A o Isus zapovedisardas e bilače duhošće thaj odma
sastarda e čhave thaj dijale lešće dadešće. **43** Savora divisajle
e Devlešće veličinaće. Thaj dok savora čudinaspe okolešće so
ćerelas o Isus, o Isus phendas pire učenikonenđe: **44** "Lače
zapamtisaren so phenav tumenđe: Me, o Čhavo e Manušesko,
avava dino ande vas e manušenđe. **45** A von či haćardine so
phenel lenđe kaj nas lenđe dino te haćaren; o značenje sas
lendar garado a daranas te phučen les te objasnil lenđe. **46**
E učenikurja počnisardine te raspravinpes ko maškar lende
šaj avilosas majbaro. **47** O Isus džangla so si ande lenđe ile,
thaj lija e cikne čhavre, čhutale paše peste **48** thaj phendas
lenđe: "Ko god primil akale cikne čhavre zbog mande, man
primil. A ko man primil, primil e Devles savo. O Del smatril kaj si
majvažno okova savo si maj ponizno maškar tumende!" **49**
Askal o Jovano phendas: "Sikavneja, dikhlam jećhe kaj ande
ćiro alav tradel e bilače duhonen. Amen phendam lešće te na
ćerel godova, kaj či džal pale tute." **50** A o Isus phendas lešće:
"Na branin lešće! Kaj ko naj protiv tumende, pale tumende si!"
51 Kana avili maj paše e vrjama te o Isus boldelpes ando nebo,
vo zurale odlučisarda te džan ando Jerusalimo. **52** Thaj bičhalda
e glasnikonen angle peste. Von đele thaj dine ande varesosko
Samarijsko gav te pripremin lešće than kaj raćarela. **53** No okote
o them či kamlas te primin les kaj sas po drom palo Jerusalim.
54 Kana godova dikhline lešće učenikurja o Jakov thaj o Jovano,
phučline les: "Gospode! Kames te amen phenas te delen jag o
oganj andar o nebo thaj te uništil len?" **55** A o Isus boldape
lende thaj phendas lenđe kaj či gndin lače. **56** Thaj đeletar
ande aver gav. **57** Dok džanas dromesa, varesosko manuš
phendas e Isusešće: "Džava pale tute kaj god tu te džas." **58** A
o Isus phendas lešće: "E lisicen si lenđe hvja, e čirikljen lenđe
gnezdurja, a man e Čhave e Manušesće naj kaj po šoro te čhol."
59 Varesave avrešće phenda o Isus: "Sledi man!" A vo phendas
lešće: "Gospode muk man samo te džav te prahov mungre
dade." **60** O Isus phendas lešće: "Muk e mulen te prahon pire
mulen, aj tu dža thaj navestisar o carstvo e Devlesko." **61** Još
vareko phendas: "Me džava pale tute Gospode, ali muk man
te džav prvo te jarto man katar mungri familija." **62** A o Isus
phendas lešće: "Ni jek savo lel o plugo ande pire vas te oril thaj
askal dićhel palpale, naj dostojno palo carstvo e Devlesko."

10 Pale godova o Gospod odredisardas aver eftavardeš thaj
duj učenikonen thaj bičhaldalen po dujen angle peste
ande svako gav thaj ande svako than kaj kamlas te džal. **2**
Majsigo so bičhaldalen phendas lenđe: "E žetva si bari, a
radnikurja si cara. Molisaren e Gospodare e žetvaće te bičhalel
e radnikonen ande piri žetva. **3** Džan! Ake, bičhalav tumen sago
e bakhroren maškar e ruva. **4** Na inđaren tumenca ni love, ni
trasta, ni so pođina. Dromesa na te hasaren tumari vrjama gajda
kaj pozdravina e theme thaj ćerena svato lenca. **5** Ande savo
god ćher den, prvo phenen: "Miro akale ćherešće!" **6** Te avilo
okote vareko dostojno palo miro tumaro miro fuljela pe leste. A
ako naj khonik dostojno tumaro miro boldelape tumende. **7**
Kana aven ande varesosko ćher, na naćhen andar o ćher ande
aver ćher, ačhen pe jek than han thaj pijen sa so inkalen angle
tumende. Kaj o radniko zaslužisarel piri poćin." **8** Kana den
ande savo gav thaj primin tumen, han so ponudin tumen. **9**
Sastaren e nasvalen save si ande godova gav thaj phenen
lenđe: "Akaleja pašilo tumenđe o carstvo e Devlesko!" **10** A kana
den ande varesavo gav thaj či primintumen, inkljen pe lešće
sokača thaj phenen: **11** Čak vi o praho andar tumaro gav, savo
astardape pale amare pungre, khosas amendar sago o znako
kaj o Del sudila tumenđe. Ali kava džanen: "Pašilo tumenđe o
carstvo e Devlesko!" **12** Phenav tumenđe: "Ando đes e sudosko
maj loće avela e themešće andar e Sodoma nego e themešće
andar akava gav." **13** Teško tumenđe manušalen andar o gav
Horazin! Teško tumenđe manušalen andar o gav Vitsaida! Kaj
te e čudurja save dogodisajle tumende dogodisajle sas ando
rumome gava o Tiro thaj o Sidon, e manuša andar godola gava
već dumut obratisajlesas thaj bešlinesas ande hrapavo thaj
neudobne drze ando praho sago znako palo pokajanje. **14** Ali
e manušenđe andar o gav Tiros thaj andar o Sidon po sudo
avela majloće nego tumenđe. **15** Vi tumen manušalen andar o
Kafarnaum! Zar dži ko nebo avena vazdine? Dži ko than kaj si e
mule haradona kaj si o tunjariko thaj e jag. **(Hadēs g86)** **16** Pale
godova phendas e učenikonenđe: "Ko tumende čhol kan, mande
čhol kan. Ko tumen odbacil man odbacil, a ko man odbacil
odbacil okole savo bičhaldaman." **17** Kana e eftavardeš thaj duj
učenikurja boldine pes bahtale phendine: "Gospode, čak vi e

bilače duhurja pokorinpes angle amende ande ćiro alav!" **18** A
o Isus phendas lenđe: "Dikhlem e benđenđe poglavica sar perel
sar e munja andar o nebo. **19** Ake dijemtumen vlast te uštaven
pe sapa thaj pe štipavcurja thaj pe sa e sila e dušmaješći
thaj khanči či naškodila tumenđe. **20** Ali na raduintumen kaj
e bilače duhurja pokorinpe tumenđe, Ali raduintumen zbog
godova kaj si tumare alava ramome ande Devlešći knjiga ando
nebo." **21** Ande godova časo o Isus pherdo bah ando Sveto
Duho phendas: "Slaviv tut, Dade, tut savo san Gospodari e
nebosko thaj e phuvjako, kaj garadan ćiro čačipe katar okola
save smatrin pes mudre thaj umne, a objavisardan e ciknenđe.
Ej Dade! gajda tuće sviđosajlo. **22** Mungro Dad sa dijas manđ
thaj khonik či džanel ko si o Čhavo, nego samo o Dad; niti ko
si o Dad osim o Čhavo osim okova kašće o Čhavo godova
kamel te objavisarel." **23** Askal boldape ke učenikurja kana sas
korkoro lenca thaj phendas lenđe: "Blago e manušenđe save
dićhen okova so tumare jakha dićhen! **24** Phenav tumenđe: "But
prorokurja thaj e carurja kamline te dićhen man thaj te ašunen
man, ali či dikhline man thaj či ašundine man!" **25** Jekhvar
uštilo jek sikavno e Mojsiješće zakonestar te probil e Isuse
thaj phučlas: "Sikavneja, so trubul te ćerav te dav ando večno
trajo?" **(aiōnios g166)** **26** A vo phendas lešće: "So ramol ando
Mojsijesko zakono? So okote čitosardan?" **27** Askal o manuš
phendas "Čumide e Gospode Devle ćire ćire saste ileja, ćire
saste dušava, ćire saste snagasa ćire saste gođasa, thaj volisar
ćire pašutne sago kaj volis korkoro tut!" **28** Pe godova phendas
lešće o Isus: "Lače phendan. Godova ćer thaj avelatu večno
traija." **29** Ali vo lija te sikavelpe pravedno, thaj phučla e Isuse:
"A ko si mungro pašutno?" **30** A o Isus phendas: "Varesosko
manuš fuljelas andar o Jerusalim ando gav savo akhardolas
Jerihon. Thaj astardine les e razbojnikurja. Von čhudine lestar e
drze, mardineles thaj đeletar. O manuš ačhilo te pašljol opaš
mulo. **31** Slučajno godole dromesa naćhelas varesosko židovsko
rašaj, dikhlale thaj nakhlo gajda kaj zaobiđisarda les. **32** A gajda
vi o levito e rašajesko pomoćniko: nakhlo kotar, dikhlale thaj
nakhlo paše leste. **33** Varesosko putniko Samaritanco areslo
dži leste, dikhla les, thaj sažalisajlo pe leste. **34** Avilo dži leste
thaj thoda e rane lešće e uljesa thaj e molasa thaj paćardalen.
Thaj čhutale pe piro magarco, Inđardale ande gostionica thaj
pobrinisajlo pale leste. **35** Dethara o đes inkalda duj rupa, dijalen
e gostijoničarešće thaj phendas: 'Le sama pe leste. Ako so
majbut potrošisarel, poćinava tuće kana boldavaman.'" **36** Askal
o Isus phučla les: "So phenes, savo katar akala ponašisajlo sago
pašutno prema okova saves astardine e razbojnikurja?" **37** A vo
phendas: "Okova savo pomognisarda lešće." Pe godova o Isus
phendalešće: "Dža thaj vi tu ćer gajda!" **38** Dok o Isus thaj lešće
učenikurja gajda putuinas majdur prema o Jerusalim, dine ande
varesosko gav. Okote sas varesavi manušnji savi akhardolas
Marta, primisarda len ande piro ćher. **39** A sas lat phen savi
akhardolas Marija. Voj bešelas dži ke Gospodešće pungre
thaj ašunelas o alav lesko. **40** A e Marta sas but zauzmime
godolesa kaj poslužilas. Voj avili leste thaj phendas: "Gospode!
Zar či maris kaj mungri phen muklaman korkoro te poslužilv?
Phen laće te pomožil man." **41** A o Gospod phendas laće:
"Marta, Marta! Na ha holji thaj uznemiritu pale but godova, **42** a
samo jek si važno te ašunel mungro o alav. A e Marija godova
svatisardas thaj godova či lava latar.

11 Kana o Isus jekhvar završisardas e molitvava, nakhlo
leste jek katar e učenikurja thaj phendas lešće: "Gospode,
sikavamen te molimen sago kaj o Jovano savo bolelas sikada
pire učenikonen." **2** O Isus phendas lenđe: "Kana molintumen,
phenen: "Dade amareja ando nebo! Neka svetilpe ćiro alav! Te
avel o carstvo ćiro! **3** Mangro amaro deamen svako đes! **4** Thaj
jartosar amenđe e bezeha amare, sago kaj amen jartosaras
svakonešće ko sagrešisarel protiv amende thaj na de te peras
ande kušnja!" **5** 'Thaj o Isus phendas lenđe: "Zamislin te džan ke
tumaro drugari ande opaš e rjat thaj phenen lešće:" Drugarina,
deman udžile trin mangre. **6** Kaj avilo mungro drugari dromestar,
a naj man so te čhav angleleste te hal!" **7** A okova andral
phenel lešće: "Na dosadisar manđe! O vudar si već phandado,
a e čhavrora si manca ando kreveto thaj soven. Naštik uštav
te davtut." **8** Phenav tumenđe: "Ako či ni uštel te deles kaj si
lesko drugari, uštela te deles zbog godova kaj lešće drugare naj
ladžavo te avel uporno. **9** Isto gajda phenav tumenđe: Manđen
thaj delape tumenđe! Roden thaj araćhena! Maren po vudar
thaj putrelape tumenđe! **10** Kaj kogod manđel, primisarel. Ko
rodel, araćhel. Ko marel po vudar, putrelapes lešće." **11** Savo
si maškar tumende dad: Kana o čhavro lesko manđel lestar
mačho, te deles umesto mačho sap? **12** Ili kana manđel angro,
zar delales škorpijono? **13** Ako tumen, vi ako sen bilače,
džanen te den lače darurja tumare čhavrenđe, kozom majbut
tumaro nebesko Dad dela Sveto Duho okolen save manđen
lestar!" **14** Jekhvar o Isus trada e benđes andar o manuš savo
sas nemo. Kana inkljisto o beng, o nemo manuš počnisardas te
ćerel svato. Thaj o but o them divisajlo. **15** A varesave lendar
phendine: "Vo tradel e benđen e Veelzevulešće silava, savo
si e benđengo knezo. **16** A aver iskušisardine e Isuses gajda
kaj rodenas lestar varesosko znako andar o nebo kaj o Del
bičhaldales. **17** Ali o Isus džangla lenđe gndimata thaj phendas
lenđe: "Ako e manuša andar isto carstvo borin pes maškar
peste von uniština piro carstvo. Vi ako e familijaće članurja
borinpes maškar pende, uniština piri familija. **18** Ako si o beng
ande peste podelime, sar ačhela o carstvo lesko? A tumen
phenen kaj me e Veelzevulešće silava tradav e benđen andar e
manuša. **19** Ako me e Veelzevulešće silava tradav e benđen
andar e manuša, kašće silava askal tumare učenikurja traden
len? Gajda von korkoro dokažina kaj najsen ando pravo. **20**
Ali ako me e Devlešće silava tradav e benđen, čačes avilo
tumende e Devlesko carstvo." **21** O Isus još phendas: "Džikaj
god o zuralo manuš, lače naoružime, araćhel piro ćher, lesko
barvalipe si sigurno. **22** Ali ako avel o majzuralo lestar, svladil
les thaj otmil lešće sa lesko oružije ande savo uzdilaspe, a o
pleno razdelisarel." **23** Zato ko naj manca protiv mande si. Thaj
ko manca či ćidel, rspil. **24** Askal o Isus phendas: "Kana o
bilačho duho inkljel andar o manuš, lutil pe puste thana thaj
rodel pešće than kaj šaj te odmorilpes. A kana či araćheles,
phenel: "Boldavaman ande mungro ćher, ando manuš andar
savo inkljistem." **25** Thaj kana areslo o bilačho duho arakhlas e
manuše savo si sago o čučo ćher, šlado thaj lačhardo. **26** Askal
džal thaj lel pesa efta aver duhurja, majgore lestar, thaj del

andre thaj okote nastanilpe. Po krajo godole manušesće avela
majgore nego kaj sas lešće po početko." **27** Dok o Isus godova
phenelas, varesošći manušnji kaj sas maškar o but o them
čhutas muj: "Blagoslovime o đi ćire dejako savo inđardatu thaj e
čuča save pilan!" **28** O Isus phendas: "Još maj blagoslovime si
okova savo ašunel o alav e Devlesko thaj ačhel paćivalo!" **29**
Sar o them sa majbut ćidelaspe o Isus počnisarda te mothol
lenđe: "Tumen manušalen save train ande akaja vrjama sen
bilače manuša. Tumen roden znako. Ali aver znako či delape
tumenđe osim e čudurja save o Del ćerdas palo Jona. **30** Kaj
okova so sas e Jonasa sas znako e manušenđe save trainas
ando gav savo akhardolas Niniva kaj o Del bičhaldales. Gajda
okova so manca dogodilapes avela znako kaj man, e Čhave e
Manušesće, o Del bičhaldas akale themešće." **31** Po đes kana
avela e Devlesko sudo, e carica savi dumut vladilas e južno
phujava, savi akhardolas Saba, uštela thaj osudila e manušen
save si ađes džud. Kaj dadural avili te ašunel e care Solomone
savo sas zurale mudro, a akate si vareko maj baro vi katar o
Solomon, a tu men čikamen te čhon kan leste! **32** E manuša
save majsigo trainas ando gav savo akhardolas Niniva, uštena
po đes kana avela e Devlesko sudo thaj osudina e manušen
save akana train. Kaj von pokaisajle kana o Jona propovedilas,
a ake, akate si vareko majbaro katar o Jona a tumen još či
pokaisajle!" **33** O Isus majdur sikavelas: "Khonik či del jag e
lampa te čhola po garado than, niti tale korpa, nego po čirako te
okola kaj den andre dićhen o svetlo. **34** Ćiri jak si lampa ćire
telošće. Kana si ćiri jak sasti sasto ćiro telo si ando svetlost. Ali,
ako si ćiri jak nasvali, ćiro telo si ande tama. **35** Zato lesama te
okova so gndis kaj si ande tute svetlost naj li tama. **36** Ako si
sasto ćiro telo osvetlime, thaj ni cara tam naj ande tute, askal
sasto aveja prosvetlime, sago kana e lampa pire svetlosa osvetlil
tut." **37** Kana o Isus dija gata o svato, avilo leste varesavo
farisejo thaj akharda les ande piro ćher te hal. Vo dija andre
thaj lijas than pale sinija. **38** Kana godova dikhlas o farisejo,
začudisajlo kaj o Isus bešlo pale sinija majsigo nego so thodas
pire vas sago kaj trubujas prema e židovengo običajo. **39** A o
Gospod phendas lešće: "Tumen e fariseja gadići trudintumen
te thoven tumare tahtaja thaj e čare avrjal, a pherdine len e
pohlepava thaj e bilačhipeja. **40** Bi gođavalen! Naj li o Del
okova kaj stvorisardas e manušes thaj pindžarel les andral
sago vi avrjal? **41** Zato den okova so si andral, andar e tahtaja
thaj andar e čare so handžvale inćaren samo pale tumende,
okolenđe savenđe si maj potrebno sago milostinja thaj saste
avena čiste andral thaj vi avrjal." **42** Ali jao tumenđe, farisejalen!
Kaj den deš posto e Devlešće katar sa e načinurja thaj katar o
povrće a či marin pale pravda e manušenđi thaj pale ljubav
e Devlešći so si maj važno. Trubun te den deš posto ali či
troman te zanemarin akava so si maj važno." **43** Jao tumenđe
farisejalen! Kaj volin te bešen pe počasne thana ande sinagoge,
thaj te e manuša pozdravin tumen pherde poštuipe prema
tumende pe javne thana. **44** Jao tumenđe farisejalen kaj sen
sago e limorja, save naj obeležime, pe save e manuša phirena
a či džanen kaj si okote o limori thaj postain duhovno melale!"
45 Askal varesosko katar e sikavne e Mojsiješće zakonestar
phendas e Isusešće: "Sikavneja, dok gajda phenes, vi amen
vređos." **46** A o Isus phendas: "Jao vi tumenđe, sikavnalen e
Mojsiješće zakonestar! Kaj čhon pe manuša o pharipe gajda
kaj den len pravilo save naštik te inđaren a tumen korkoro
ni e najesa či kamen te mrdnon te pomožin lenđe te inđaren
godova pharipe." **47** Jao tumenđe! Kaj vazden e prorokonenđe
spomenikurja, a tumare pradada mudardinelen. **48** Godolesa
kaj či train so e prorokurja sikavenas svedočin kaj odobrin
okova so ćerdine tumare pradada: von mudardinelen, a tumen
spomenikurja vazden lenđe! **49** Zato vi o Del mudro phendas:
"Bičhalava lende e prorokonen thaj e apostolen. Varesaven
mudarena a varesaven progonina. **50** Zato tumaro naraštaj
smatrilapes došalo palo rat kaj sas čhordo e prorokonengo
katar o postanko e themesko, **51** katar o rat e prvo dži ke
paluno prorokosko, e Aveljesko dži ko rat e Zaharijasko, savo
sas mudardo maškar o žrtveniko thaj o svetište." Ej phenav
tumenđe, kaj rodelape o računo katar akaj generacija tumaro
naraštaj avela odgovorno pale godova rat savo sas čhordo!" **52**
Jao tumenđe, sikavnalen e Mojsiješće zakonestar! Kaj line e
ćija o džanglipe pale Devlesko carstvo thaj garadine katar e
manuša. Korkoro či den andre ando carstvo, a či mućen te den
andre okola kaj kamen te den." **53** Kana o Isus inkljisto okotar, e
sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj e fariseja počnisardine
zurale te holjavon pe leste thaj navalisardine pe leste te phučen
les but vareso. **54** Von dićhenas te astaren les ande varesavo
pogrešno alav sar optužisardinesas les.

12 Askal ćida pes majbut milje manuša, gajda kaj jek
avrešće uštavenas e pungre. Ali o Isus prvo phendas pire
učenikonenđe: "Len tumen sama kaj o farisejsko licemerje buljol
sago o kvasco savo šukljarel sasto humer. **2** Kaj avel e vrjama
kana sa so si garado avela arakhado thaj sa so si tajno ašundola
angle savorende. **3** Zato, sa so phendine ande tama ašundola
po svetlo thaj sa so phendine varekašće po kan ande sobe katar
e krovurja propovedilape." **4** O Isus nastavisardas: "Phenav
tumenđe mungre drugarenđe: na daran katar okola save šaj te
mudaren samo o telo, a pale godova naštik ćeren tumenđe
khanči. **5** Ali phenava tumenđe kastar trubun te daran: daran
katar o Del savo, šaj lel o trajo thaj askal čhudel les ando pakao.
Lestar daran! **(Geenna g1067)** **6** Pa či li bićinenpe pandž čiriklja
pale samo duj lovora? Pa palem ni jećhe lendar o Del či bistrel.
7 A tumenđe si svako bal po šoro đinado. Zato na daran! Kaj sen
e Devlešće maj vredne nego but e čiriklja!" **8** Ko akate pe phuv
anglo them priznajil kaj pripadil manđe, pale leste me o Čhavo
e Manušesko phenava, angle anđelja e Devlešće kaj pripadil
manđe. **9** Ali okova savo odreknilpe mandar angle manuša
akate pe phuv, gajda vi me odreknivaman lestar angle anđelurja
e Devlešće. **10** Ali phenav tumenđe ko god mothol alav protiv
mande o Čhavo e Manušesko, jartolape lešće. Ali okolešće ko
vređol (hulil) po Sveto Duho, či jartolape lešće. **11** A kana anena
tumen po sudo thaj ande sinagoge, angle poglavarja thaj angle
vlast, na vodin briga so phenena te branin tumen! **12** Kaj o
Sveto Duho ande godova časo sikavela tumen so te phenen."
13 Vareko maškar o them phendas lešće: "Sikavneja, phen
mungre phralešće te podelil manca so muklas amenđe amaro
dad." **14** Pe godova o Isus phendas lešće: "Manuša, ko čhuta
man te avav tumaro sudco ili deliv maškar tumende? **15** Askal
phendas savorenđe: "Lentumen majdur katar svako pohlepa,
kaj o čačo trajo či avel katar okova so situmen." **16** Askal o Isus

phendas lenđe akaja prispodoba: “Varesave barvale manušesće
but bijanda e phuv **17** thaj ačhilo te gndil ande peste: “So te
ćerav? Kaj najman kaj te čhav sa akava so bijanda manđe e
phuv.” **18** Thaj phendas: “Ake so ćerava! Haravava mungre
žitnice thaj vazdava majbare thaj okote čhava sa mungro điv
thaj mungro lačhipe. **19** Askal phenava korkoro manđe ake situ
ande zalihe but lačhipe pale but e brš kaj aven. Dušo mungrije,
akana odmoritu, ha, pi thaj veselitu!” **20** Ali o Del phendas lešće:
“Bigođavereja! Već arjat mereja! A sa so ćidan, kasko avela?
21 Gajda avela okoleja kaj ćidel pešće barvalipe, a či ćidel
barvalipe savo si vredno ande Devlešće jakha.” **22** Askal o Isus
phendas pire učenikonenđe: “Zato phenav tumenđe: na han
holji palo trajo: so hana; ni palo telo so dena pe tumende. **23**
Kaj o trajo si maj vredno katar o habe, a o telo katar e drze. **24**
Dićhen pe gavranurja! Či sadin niti ćiden, najlen spremište ni
žitnice, a palem o Del pravarelen. Kozom sen tumen majvredne
nego e čiriklja! **25** A ko tumendar šaj e brigenca te lunđarel piro
trajo samo pale jek đes? **26** Dakle, ako tumen naštik ćeren
ni okova so si maj cara, sostar askal stalno han holji pale sa
aver? **27** Dićhen e poljske luluđa sar barjon! Niti trudinpe, niti
štrikon pešće drze. A palem, phenav tumenđe: “Kaj ni o caro
Solomon ande pire kuč e drze nas majl lačhardo katar ni jek
lendar. **28** Ako o Del del pe poljsko čar gajda šukar drze, savi
ađes si, a već thejara čhudelpes ando bov te phabol, kozom
majbut dela pe tumen šukar drze. Tumen cara paćivalen! **29**
Zato vi tumen: na samo gndisaren pe godova dali situmen dosta
te han thaj te pijen. Na uznemirin tumen zbog godova! **30** Sa
godova roden e manuša save či pindžaren e Devles. Tumaro
nebesko Dad džanel kaj sa godova trubul tumen. **31** Nego roden
o carstvo e Devlesko, a godova sa nadodaila pe tumenđe!” **32**
Na dara mungro cikno stado! Kaj si e volja tumare Dadešći te
del tumen o carstvo. **33** Bićinen okova so si tumen thaj e love
den e čorenđe! Gajda ćidena tumenđe trjaste save či phurjon
thaj blago savo či propadnila, večno blago savo si ando nebo
kaj o čor či avel thaj kaj o moljco či halales. **34** Kaj phenav
tumenđe, kaj si tumaro barvalipe, okote avela vi tumaro ilo.”
35 O Isus phendas lenđe vi akava: “Aven spremne te služin
thaj tumare svetiljke neka phabon. **36** Aven sago okola kaj
ažućaren pire gospodare kana boldelpes andar e svaturja te
odma putren lešće čim aresel thaj marel po vudar, **37** Blago
o kole slugonenđe saven o gospodari, kana avela, araćhel
džungade! Čačes phenav tumenđe, kaj korkoro o gospodari
čholalen pale sinija te bešen, thaj čhola pe peste o keceljko, te
poslužil len. **38** O gospodari šaj te boldel pes ande opaš e rjat
ili ande zora a blago e slugenđe saven o gospodari araćhela
kaj si još džungade thaj ažućaren les. **39** Ali akava džanen:
kana džanglasas o domaćino ande savi vrjama avela o čor,
či muklasas te del ande lesko ćher. **40** Vi tumen uvek aven
spremne kaj me o Čhavo e Manušesko avava kana či nadina
tumen.” **41** Pe godova o Petar phendas: “Gospode, phenes li
godoja usporedba samo pale amende ili vi pale savorende?” **42**
A o Gospod Isus phendas: “Ko si okova verno thaj razumno
upravniko saves o Gospod čhola te vladil pe leše sluge thaj
te delen habe ande pravo vrjama? **43** Blago okole slugašće
saves o gospodari kana boldelape, araćhel kaj gajda ćerel. **44**
Čačes, phenav tumenđe, o gospodari čhola godole slugone
te upravljil lešće saste barvalipeja.” **45** Ali ako godova sluga
phenel ande piro ilo: “Mungro gospodari či avela gajda sigo” thaj
ačhel te marel e slugonen thaj e sluškinjen, te hal, te pijel thaj te
matol, **46** avela o gospodari godole slugasko ando đes savo či
nadilapes thaj ando časo savi či ni slutil; strogo kaznilales gajda
kaj čhinela les pe kotora te delil e sudbina okolenca save či
paćan.” **47** O sluga savo pindžarel e volja pire gospodarišći, a
khanči či ćerdas te pripremil pes pale vrjama kana boldela pes
lesko gospodari, avela strogo kaznime. **48** A okova sluga kaj či
džanglas e gospodarešće volja, a ćerda vareso kaj zaslužisarel
e kazna, cara avela mardo. A katar okola kašće but dijas lendar
majbut vi rodela. Okolestar kašće si but poverime lestar but vi
rodela pes.” **49** “Askal o Isus phendas: “Me avilem te čhudav e
jag e sudošći pe phuv! Sar volisardemas te već počnisardas te
phabol! **50** Ali majsigo trubul te pretrpiv e muke thaj o smrto,
zurales si manđe pharo dok godova či avel gata! **51** Gndisaren
kaj me avilem te anav miro pe phuv maškar o them? Nisar.
Avilem te anav razdor. **52** Kaj katar akana e familije rspin pes:
trin džene avena pe mungri rig, a aver duj protiv ili duj pe mungri
rig a trin protiv mande. **53** O čhavo avela protiv o dad thaj o dad
protiv o čhavo, e dej protiv e čhej, thaj e čhej protiv e dej, e
sokra protiv piri bori thaj e bori protiv e sokra.” **54** A e bute
themešće o Isus phendas: “Kana dićhen kaj o kalo oblako lelpes
katar o more po zapado, odma phenen: Dela o bršnd!” Thaj
gajda si. **55** Kana dićhen kaj phurdel e bavlal katar e pustinja po
jugo, phenen; “Avela tati vrjama”, thaj gajda avela. **56** Licemerja!
Džanen te prosudisaren o izgled e nebosko thaj e phuvjako.
Sar askal či pindžaren mungre znakurja save trubuinesas te
pindžaren!” **57** Tumen korkoro trubuinesas te pindžaren so si
ispravno!” **58** Sago vi ako vareko prl tumen zbog o dugo savo či
poćindine thaj kamel te inđarel tumen po sudo, još dromesa den
sa tumendar te nagodbasa rešin tumen lestar, te či inkalel tut
anglo sudo. O sudco delatut ko stražari, a o stražari čhudelatu
ande tamnica. **59** Phenav tuće: 'Či inkljeja okotar dok či poćines
dži ke posljedno lovoro.'”

13 Askal aviline varesave manuša thaj phendine e Isusešće
kaj o Pilato savo sas rimsko upravniko dijas naredba
te mudarenpes varesave manuša andar e Galileja. Thaj sas
mudarde ando jerusalimsko Hramo dok anenas e žrtve. **2**
O Isus phendas lenđe: “Dali si godova dokaz kaj godola
Galilejcurja save nastradisardine sas majbut bezehale katar
aver Galilejcurja? **3** Nisar! Phenav tumenđe: vi tumen gajda
avena duhovno hasarde ako či obratintumen ko Del! **4** Ili gndin
kaj okola dešuohto, pe save haradili e Siloamsko kula thaj
mudardalen sas majbut bezehale katar sa e manuša save
trainas ando Jerusalim? **5** Nisar! Phenav tumenđe: vi tumen
gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del.”
6 Askal o Isus phendas lenđe akaja prispodoba: “Varesošće
manuše sas zasadime smokva ande lesko vinograd. Avilo o
manuš te dićhel dali bijandas plodo, ali či arakhlales pe smokva
plodo **7** Zato phendas e vinogradarešće: “Ake već trin brš avav
thaj rodav plodo pe akaja smokva thaj či arakhav les. Čhin
lat. Sostar te crpil e phuv?” **8** A o vinogradari phendas lešće:
“Gospodarina, mukla još akava brš, a me hanavava oko late
thaj čhava oko late o štalsko gunoj. **9** Možda ipak pe okova

brš bijanel. A ako či bijanel askal činejalat.” **10** Jek savato
dok o Isus sikavelas ande jek sinagoga. **11** Okote sas varesavi
manušnji savi dešuohto brš sas grbavo thaj naštik uspravilas
pes. Ande late sas o bilačo duho savo ćerelas te avel nasvali **12**
Kana o Isus dikhlala, akhardala peste thaj phendas: “Manušnjije,
oslobodime san katar ćiro nasvalipe!” **13** Thaj čhuta pire vas pe
late, a voj odma ispravisajli thaj počnisarda te slavil e Devle.
14 A okova savo sas vođa ande sinagoga holjajlo kaj o Isus
sastardas ando savato, thaj phendas e themešće: “Šov si đes
ando kurko kana trubul te ćerelpes bući! Ande godola đesa
aven thaj saston, a na ande savatosko đes!” **15** O Gospod askal
phendas lešće: “Licemerne! Vi tumen ćeren bući savatone. Zar či
svako tumendar savatone odrešil pire guruve ili magarco katar e
jasle, thaj inđareles po paj te napoiles? **16** Naj li vi voj čhej andar
e Avraamesko plemeno, savja o Sotona phangla već dešuohto
brš, či li trubujasas vi lat o Del te odrešil katar godova nasvalipe
savo si laće okurja ande savatosko đes?” **17** Pe godova sa
lešće protivnikurja ladžajle, a sa aver raduisajle e šukar delenđe
save o Isus ćerdas. **18** Pale godova o Isus phendas: “Sova
si slično o carstvo e Devlesko? Sova te usporedisarav les?
19 Slično si e gorušicaće zrnosa savo si zurale cikno, kana o
manuš lel les thaj čhudeles ande piri bar. Barjol thaj ćerdol ando
kaš thaj e čiriklja ćiden pes thaj ćeren gnjezdurja ande lešće
ranja.” **20** Thaj palem phučlalen: “Sova te usporediv o Carstvo e
Devlesko? **21** Vo si sago kana e manušnji lel o kvasco thaj
šukljarel les ande bari količina aro dok sa či šukljol.” **22** Gajda o
Isus naćhelas kroz e gava thaj e varošice, sikavelas thaj putuilas
ando Jerusalim. **23** Askal vareko phendas lešće: “Gospode, dali
si cara okola kaj spasinpe?” A o Isus phendas lenđe: **24** “O
vudar e nebosko si usko. Trudintumen te den andre kroz leste,
kaj phenav tumenđe, but rodena te den kroz leste, ali naštik
dena.” **25** Kana o gospodari e ćheresko zaključil o vudar avela
prekasno. Askal ačhena avri marena po vudar thaj phenena:
'Gospode, putar amenđe!' Vo phenela tumenđe: 'Či džanav
tumen ko sen.' **26** Askal počnina te phenen: 'Pa amen tusa
halam thaj pilam, a tu sikavejas pe amere sokača!' **27** A vo
phenela tumenđe: 'Phenav tumenđe: či džanav ko sen. Džantar
mandar savora save nepravda ćeren!' **28** Okote rovena thaj
škripina e dandenca kaj avena gajda holjarike kana dićhena e
Avraame, e Isako, e Jakove thaj sa e prorokonen ando carstvo
e Devlesko, a tumen avena čhudine avri. **29** Askal avela o but o
them katar o istok thaj katar o zapad, katar o severo thaj katar o
jugo thaj bešena pale sinija ando carstvo e Devlesko. **30** Thaj
dik, okola save si akana prve askal avena pe poslednjo than, a
okolen save akate smatrin kaj si poslednje avena majbare.”
31 Ande godova časo aviline varesave fariseja thaj phendine
e Isusešće: “Inklji thaj džatar akatar, kaj o caro Irod kamel te
mudarel tut.” **32** A o Isus phendas lenđe: “Džan thaj phenen
godole lisicaće: 'Ake, tradav e demonen thaj sastarav ađes
thaj thejara, thaj trito đes avava gata. **33** Ali ađes, thejara thaj
overthara moraš te nastaviv o drom kaj valda e prorokurja
naštik aven mudarde avrjal o Jerusalim.” **34** Manušalen andar o
Jerusalim, tumen save mudaren e prorokonen thaj barenca
čhuden tumen ande okola saven o Del bičhaldas! Kozom drom
lijem te štitiv e čhavren tumaren sago kaj e khanji pire pujoren
tale pire phaka a tumen či kamline! **35** Ake akana, tumaro ćher
avelo pusto! Thaj phenav tumenđe, či dićhena man dok či avel
o časo kana phenena: 'Blagoslovime o kova savo avel ando
alav e Gospodesko!'”

14 Jek savato avilo o Isus ando ćher ke jek vođa e farisejengo
te hal lesa. Okola save sas okote lače lenas sama pe
leste so ćerela. **2** Kaj pojavisajlo anglo Isus varesavo manuš
savo sas nasvalo gajda kaj sas les paj thaj šuljolas lestar. **3**
Pe godova o Isus phučla e sikavne e Mojsiješće zakonestar
thaj e farizejen: “Dali si muklino prema e Mojsijesko zakono
te savatone sastarelpes o manuš ili naj?” **4** A von khanči
či phendine. Askal o Isus čhuta pire vas po nasvalo manuš,
sastardale thaj phendas lešće kaj šaj džaltar. **5** A o Isus
phendas: “Ko tumendar savatone či ćerel bući? Ako varekašće
tumendar o čhavro ili o biko perel ande haing, zar či odma
inkalena les?” **6** Pe godova naslen so te phenen. **7** Kana o Isus
dikhlas sar okola kaj si akharde pe gozba len pešće prve thana
te bešen, phendas lenđe e prispodoba: **8** Kana vareko akharel
tut pe svaturja, na beš po prvo than kaj so ako si akhardo vareko
ko si majvažno tutar? **9** Te či o domaćino savo akhardas tut thaj
vi les phenela tuće: “Ušti thaj de o than okole manušesće.” Askal
ladžavoja, ušteja thaj bešeja po paluno than. **10** Nego kana
vareko akhareltut dža thaj beš pe paluno than, thaj kana avela
okova kaj akhardatut, te phenel tuće, drugarina pripremisardem
tuće majlačo than!” Askal aveja počastime angle sa save
si akharde. **11** Kaj svako ko korkoro pes uzvisisarel, avela
ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime.” **12** A askal
o Isus boldapes ko domaćino thaj phendas lešće: “Kana ćeres
habe ili večera, na akhar ćire drugaren, ni ćire phralen, ni
ćire familija, ni ćire barvale komšijen, te či vi von možda tut
akhardinesas thaj pe akava način boldasas tuće. **13** Nego kana
ćeres gozba akhar e čoren, sakaten, banđen, thaj koren. **14** Kaj
len naj sova te bolden tuće. Gajda aveja blagoslovime kaj o
Del pale godova nagradila tut kana vo uskrsnila e pravedne
manušen andar e mule.” **15** Kana godova ašunda jek katar e
manuša pale sinija, phendas e Isusešće: “Blago okolešće savo
hala ando carstvo e Devlesko!” **16** A o Isus phendas lešće:
“Varesosko manuš ćerda bari večera thaj akhardas e but e
themes. **17** Kana e večera sas gata, bičhalda e sluga te phenel
e gostonenđe: 'Sa si gata. Aven!' **18** A von jek pale avreste
te phendine kaj naštik te aven. Prvo phendas lešće: 'Ćindem
njiva thaj trubul te džav te dikhavla. Molivtu, jartosar man ke
godova manuš.' **19** Aver phendas: 'Ćindem deš guruva, thaj
trubul te džav te isprobiv len dali si lače. Molivtu, jartosar man
ke godova manuš.' **20** O trito phendas: 'Upravo ženisajlem
thaj zato naštik te avav.' **21** O sluga boldape thaj javisarda
godole domaćinešće. Askal o domaćino holjajlo, thaj phendas e
slugašće: 'Inklji brzo pe sokača e gavešće thaj an akaring e
čoren, sakaten, koren thaj e banđen.' **22** Kana o sluga gajda
ćerdas, javisardas e Gospodarešće: “Gospodarina, ćerdo si so
phendan thaj još si than.” **23** O gospodari phendas e slugašće:
'Inklji pe droma avrajl o gav thaj trade len te aven te pherdol
mungro ćhere themesa. **24** Kaj phenav tumenđe: Ni jek katar
okola manuša save sas majsigo akharde či hana ni zalogajo
katar e gozba savi ćerdem.'” **25** E Isuseja putuilas o silno them.
O Isus boldape thaj phendas lenđe: **26** “Ako vareko kamel te
avel mungro učeniko, moraš te volil man majbut nego pire dade,

deja, romnja, čhavren, phejen, phralen, pa majbut vi katar piro
trajo. Inače naštik avel mungro učeniko! 27 Ko či lel piro trušul či
džal pale mande thaj naj spremno te merel pale mande, naštik
avel mungro učeniko!" 28 Kaj khonik tumendar, kana kamel te
sagradil e kula, či prvo bešel thaj proračunil e troškurja te dićhel
dali sile sova te završil. 29 Inače šaj dogodisajlo sas lešće te
uspil samo te čhol o temelji thaj naj les dosta love te završil, a
askal savora save godova dikhlinesas mardinesa muj lestar 30
thaj phenen: 'Akava manuš počnisarda te gradisarel a naštik
završil!' 31 Ili savo caro teljardasas ando rato aver caronenca a
te majsigo či bešel thaj gndil dali šaj pire deš milje vojnikonenca
te svladil okoles savo avel pe leste pire biš milje vojnikonenca?
32 Ako procenil kaj naštik svadina len, bičhalela pire manušen te
roden miro dok si lenđe protivnikurja još dur po drom. 33 Zato
khonikal naštik postanil mungro učeniko savo či mućel sa so
siles zbog mande." 34 "Askal o Isus još phendas lenđe: "O lon
si lačho. Ali ako o lon naj londo, sova askal lonđarelape? 35 O
bilondo lon naj lačho ni pale phuv, ni palo gnoište, nego samo te
čhudelpes. Putren tumare kan te šaj ašunen!"

15 Oko o Isus ćidapes o but e carenikurja thaj e bare bezehale
manuša te ašunen les sar sikavel. 2 Zato e fariseja
thaj sikavne e Mojsiješće zakonestar mrmljinas: "Družilpes e
bezehalenca thaj još čak vi hal lenca!" 3 Pe godova o Isus
phendas lenđe akaja prispodoba: 4 Ko tumendar, ako siles
šel bakhre thaj hasarel jećhe či mućela okolen injavardeš thaj
inja ande divljina, thaj či đelosas te rodel godole jećhe dok
či araćhel les? 5 A kana araćhel les, pherdo bah čhol les pe
dume 6 thaj boldel les ćhere thaj čim aresel ćhere akharel pire
komšijen thaj pe drugaren thaj phenel lenđe: "Raduintumen
manca! Arakhlem mungre hasarde bakhes." 7 Phenav tumenđe,
gajda savora ando nebo avena maj bahtale pale jek bezehalo
manuš savo obratilpe e Devlešće nego pale injavardeš thaj inja
save gndin kaj si pravednikurja thaj kaj či trubun te obratines
ko Del." 8 O Isus phendas lenđe: "Savi godoja manušnji ako
sila deš rupa, thaj jek hasarel, či del jag e memelji, thajl lačhe
šlavel o ćher rodel dok či araćhel les? 9 A kana araćhel les,
akharel pire komšinicen thaj pire drugaricen thaj phenel lenđe:
'Raduin tumen manca! Arakhlem o rup savo hasardem.' 10
Phenav tumenđe, kaj gajda e Devlešće anđelurja raduina pes
pele jek bezehalo savo obratil pes." 11 Thaj o Isus nastavisarda
te ćerel svto: "Varesave manuše sas duj čhave. 12 O maj terno
phenda pire dadešće: "Dade, deman akana mungro naslestvo
savo pripadil manđe." Thaj o dad podelisarda o barvalipe. 13
Kana nakhline varesave đesa o majterno čhavo ćidas sa piro,
thaj otputuisarda ande dur e phuv thaj okote potrošisarda sa
piro barvalipe pire bilačhe trajosa." 14 "Kana potrošisarda sa,
dija e bari bok ande godoja phuv, thaj nas les so te hal. 15
Askal đelo thaj zaposlisajlo sago sluga ke jek manuš ande
godoja phuv thaj čarjarelas lešće balen. 16 O čhavo sas gajda
bokhalo kaj rado halasas vi e ljuske katar e maune save hanas
e bale, ali khonikal či delas len lešće. 17 Kana napokon avilo
peste, phendas: "Ke mungro dad e slugen mungre dadešće si
habe gaći kaj uvek vi ačhel, a me akate merav bokhatar! 18
Uštava, teljarava ke mungro dad thaj phenava lešće: 'Dade,
sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del ando nebo! 19
Najsem majbut dostojno te akharama ćire čhavesa. Primima
sago jećhe katar ćire najamnikurja." 20 Uštilo thaj teljarda ke
piro dad. Dok sas još dur katar piro ćher, lesko dad dikhla les
dok sas još po drom thaj sažalisajlo pe leste thaj prastajas angle
leste, dijales mrtiko thaj čumida les. 21 A o čhavo phendas
lešće: "Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del! Najsem
majbut dostojno te akharama ćire čhavesa." 22 A o dad phenda
e slugenđe: "Brzo inkalen e majšukar haljina thaj den pe leste!
Čhon lešće e angrušći po naj thaj e sandale pe lešće pungre!
23 Anen e maj thule guruve thaj denle čhurjasa, pa te pogostime
thaj te veselime 24 Kaj akava mungro čhavo sas mulo thaj
akana boldapes ando trajo, hasardo sas thaj akana arakhadilo!"
Thaj počnisardine te veselinpe. 25 Pale godoja vrjama lesko
majpurano čhavo ćerelas bući ande njive. A kana boldape thaj
sas već paše, andar o ćher ašundolas e muzika thaj o ćhelipe
26 Pa akhardas jećhe slugo te phučel so si godova. 27 A o
sluga phendas: "Boldapes ćiro phral thaj ćiro dad dija čhurjasa e
thule guruve kaj te proslavil kaj lesko čhavo boldapes džudo thaj
sasto." 28 O maj purano phral holjajlo thaj či kamla te del andre.
Askal o dad inkljisto thaj počnisarda te molil les te del andre. 29
A vo phendas pire dadešće: "Me ake gaći brš služiv sago robo
tuće thaj nikada či obisardem te ćerav so phendan manđe, a tu
nikada ni jarco či dijanman te proveseliman mungre drugarenca.
30 A kana avilo kava ćiro čhavo savo e kurvenca haljarda sa
ćiro barvalipe, tu dijan lešće čhurjasa maj thule guruve." 31
Pe godova o dad lesko phendas lešće: 'Čhaveja, tu san uvek
manca thaj sa mungro vi ćiro si. 32 Ali trubul te radujimen thaj
veselimen kaj akava ćiro phral sas mulo thaj akana boldapes
ando trajo, hasardo thaj arakhadilo!'"

16 O Isus askal phenda pire učenikonenđe e usporedba:
"Sas varesavo barvalo manuš saves sas baro sluga saves
e manuša prnas kaj rspil o barvalipe pire gospodaresko. 2 O
barvalo manuš akharda pire bare sluga thaj phendas lešće: "So
godova ašunav pale tute? Sikav manđe o računo kaj ramosardn
sar vodijas e briga pale mungro barvalipe zato kaj majbut naštik
aves mungro baro sluga!" 3 Pe godova o baro sluga phendas
ande peste: 'So te ćerav kana mungro gospodari či del više te
ćerav bući pale leste? Te džav te hanavav najman snaga. Te
prosiv? Ladžavo si manđe. 4 Džanav so ćerava! Thaj kana
gajda ćerava e manuša lačhe primina man ande pire ćhera,
kana majbut či avava e gospodaresko baro sluga." 5 Askal
akhardas jećhe po jećhe katar o kola save sas udžile lešće
gospodarešće. Thaj phučlas e prvo manuše savo sas udžile:
'Kozom san udžile mungre gospodarešće?' 6 'Šel bačve e
maslinsko zetino', phendas o kova savo sas udžile. A o baro
sluga phendas lešće: 'Le ćiro računo beš thaj odma ramosar
pandžvardeš.' 7 Pale godova phendas e averešće: 'A tu, kozom
san tu udžile?' 'Šel mere điv.' Phendas vi lešće: 'Le ćiro računo
thaj ramosar pe ohtovardeš.' 8 Thaj o gospodari pohvalisarda e
bilačhe bare slugas kaj sas snalažljivo. Kaj e manuša akale
themešće maj snalažljivo postupin prema okola save si lenđe
slične nego e manuša katar o svetlost. **(aiōn g165)** 9 A me
phenav tumenđe, steknin tumenđe drugarja gajda kaj ispravno
koristin akale themesko barvalipe thaj kana o barvalipe majbut
či avela korisno o Del primila tumen ande večne stanurja ando

nebo. **(aiōnios g166)** **10** “Ako šaj paćas e manušesće ande cikne
buća, askal šaj paćas lešće vi ande bare buća thaj ako naštik
paćas e manušesće ande cikne buća askal naštik paćas lešće
ni ande bare buća. **11** Ako najsenas paćivale ande e themesko
barvalipe, sar o Del poverila tumenđe duhovno barvalipe te
upravin lesa? **12** Thaj ako ande averesko barvalipe najsenas
paćivale, sar o Del delatumen tumaro?” **13** Ni jek sluga naštik
služil duje gospodaren ande isto vrjama. Kaj jećhe mrzala, a
avere volila; ili jećhešće avela paćivalo a avre prezirila. Naštik
služin e Devlešće thaj e barvalipešće ande isto vrjama.” **14** Sa
gadava ašundine okola save sas pohlepne pale love e fariseja,
thaj marenas muj katar o Isus. **15** A o Isus phendas lenđe:
“Tumen ćeren tumen kaj sen pravedne anglo them, ali džanel o
Del tumare ile. Kaj so e manuša smatrisaren vredno, e Devlešće
grjacolpe.” **16** Askal o Isus phenda lenđe: “E Mojsijasko zakono
thaj e knjige save ramosardine e purane prorokurja sikavenas pe
sa dok či avilo o Jovano savo bolelas, a katar askal navestilaspe
e lačhi nevimata palo carstvo e Devlesko. Thaj katar askal
nagovorisaras savoren te den ando carstvo e Devlesko. **17**
Ali godova či značil kaj e Mojsijesko zakon majbut či vredil kaj
maj loće nestanila o nebo thaj e phuv, nego te propadnil jek
tačkica andar o zakono. **18** Sago kaj ramol ando zakon: svako
ko rastanilpe katar piri romnji thaj lel avrja, ćerel preljub; thaj ko
oženilpe e romnjasa savi si rastanime, preljub ćerel.” **19** Askal o
Isus nastavisarda: “Sas varesosko barvalo manuš, savo lelas pe
peste majšukar thaj maj kuč drze, trailas svako đes raikane
thaj veselilaspe. **20** A angle lesko vudar pašljolas varesavo
čoro manuš savo sas sa ande čirurja. Lesko alav sas Lazar, **21**
thaj čeznilas samo te čaljol e prušukenca save perenas katar e
barvalešći sinija. Dok gajda pašljolas avenas e džućhela thaj
čarnas e čirurja pe leste. **22** A kana mulo o čoro, e anđelurja
inđardinele ande Avraamešće angalja. Pale godova mulo vi o
barvalo manuš, thaj prahosardine les. **23** A lešći duša đeli po
than kaj si e mule, thaj dok sas ande bare muke vazda pire jakha
thaj dadural dikhlas e Lazare ande Avraamešće angalja. **(Hadēs g86)**
24 Thaj čhutas muj: 'Dade Avraame, smiluitu manđe thaj
bičhal e Lazare te umočil piro naj ando paj thaj šudrjarel mungri
čhib kaj zurales mučiman ande kava plameno.' **25** Pe godova
phendas o Avraam: 'Detut gođi, čhaveja, kaj tu pale ćiro trajo
primisardan ćiro lačhipe, a gajda vi o Lazar piro bilačhipe. Akana
vo akate tešilpe, a tu mučistu. **26** Osim godova, maškar amende
thaj tumende si bari provalija, thaj vi okola save kamlinesas
naštik naćhen okotar akaring, niti akatar okoring.' **27** Pe godova
o barvalo manuš phendas: 'Molivtu askal, dade, bičhal e Lazare
ando ćher mungre dadesko. **28** Kaj siman pandž phral pa neka
džal thaj upozoril len te na vi von aven akaring ande kava than e
mukengo.' **29** A o Avraam phendas lešće: 'Opominlen o Mojsija
thaj e prorokurja ande prire zapisurja. Neka čiton len thaj čhon
kan lende.' **30** A vo phendas: 'O na, dade Avraame! Nego te
avilo lende vareko andar e mule, obratinape.' **31** A vo phendas
lešće: 'Ako či ašunen e Mojsija thaj e prorokonen, či paćana sa
vi te uštel thaj avel lenđe vareko andar e mule.'”

17 O Isus phendas pire učenikonenđe: “O iskušenje moraš
te avel, ali teško e manušesće kroz savo avel o iskušenje.
2 Kasave manušesće avilosas majlače te unglaven lešće o
mlinsko bar oko e kor thaj te čhuden les ando more, nego te
crdel po bezah jećhe katar akala manuša saven si cara paćipe.
3 Upozoriv tumen! Ako ćiro phral savo si verniko pogrešil, ukori
les thaj jartosar lešće ako pokailpes. **4** Pa ako vi efta drom po
đes sagrešil protiv tute thaj efta drom po đes avel thaj phenel
tuće: “Jartosar manđe. Pogrešisardem!”, jartosar lešće. **5** E
apostolja phendine e Gospodešće: “Trubulamen majbut paćipe.
Phen amenđe sar te dobis!” **6** O Gospod phendas lenđe: “Te
aveltumen paćipe gajda cara sago kaj si e gorušicako zrno,
phendinesas akale dudošće: “Inkaltu e korenosa thaj presaditut
ando more!”, thaj vo presadisajlosas.” **7** Ko tumendar phenela
pire slugašće savo oril ili lel sama pe stoka, kana boldela pes
andar o poljethaj del ando ćher: 'Av brzo thaj beš pale sinija?' **8**
Či umesto godova phenena lešće gajda: 'Ćer manđe večera!
Čhov e kecelja pe tute thaj služisar man dok hav thaj pijav,
pale godova tu haja thaj pijeja?' **9** E slugašće pale godova
či zahvalilpe kaj vo samo ćerel piri bući. **10** Gajda vi tumen:
kana sen poslušne e Devlešće, phenen: 'Sluge sam save či
zaslužisaren pohvala! Ćerdam samo so samas udžile te ćeras!'”
11 Gajda dok putuilas majdur prema o Jerusalim, o Isus naćhelas
maškar e Samarijaći thaj e Galilejaći regija. **12** Kana delas ande
varesosko gav, angle leste avile deš gubavcurja. Ačhiline cara
maj dur **13** thaj počnisardine te čhon muj: “Isuse, Sikavneja,
smiluitu amenđe!” **14** Kana o Isus dikhla len, phendas lenđe:
“Džantar, thaj sikaven tumen e rašajenđe te dićhen tumen
thaj phenen dali sen saste!” thaj dok džanas dromesa sastilie
katar e guba. **15** Jek lendar dikhla kaj sastilo, boldape thaj
slavisarda e Devle andar sasto glaso. **16** Čhudape pe koča
angle Isusešće pungre thaj zahvalisarda lešće. A sas godova
varesavo manuš andar e Samarija. **17** O Isus phučla: “Či li
sastile deš džene? Kaj si okola inja? **18** Dali nijek lendar či
boldape te del slava e Devlešće osim akava tuđinco?” **19** Askal
phenda e manušesće savo sastilo: “Ušti thaj dža. Ćiro paćipe
ande mande spasisarda tut!” **20** E fariseja phučline e Isuse:
“Kana avela o carstvo e Devlesko?” A vo phenda lenđe: “O
carstvo e Devlesko či avela e znakonenca save e manuša
šaj promatrin gajda te šaj dićhelpes. **21** Naštik phenela pes:
“Aketalo akate!” ili: “Eketalo okote!” Ake o carstvo e Devlesko si
maškar tumende!” **22** Pale godova phendas e učenikonenđe:
“Avela e vrjama kana kamena te dićhen jek katar e đesa kana
me, o Čhavo e Manušesko, vladiva sago o caro, ali či dićhena
godova đes. **23** Askal phenena tumenđe: “Eketalo okote, aketalo
akate!” Ali na džan thaj na prasten inća! **24** Kaj sago e munja
kaj sevil pe jek krajo e nebosko thaj rasvetlil sa dži ke aver
krajo, gajda avela vi manca, e Manušesće Čhasa, ando mungro
đes. **25** Ali majsigo trubuv but te pretrpisarav thaj akava naraštaj
trubula te odbacilman.” **26** “Thaj sago kaj sas dumut kana trailas
o Noa, gajda avela vi ando đes kana avava me o Čhavo e
Manušesko: **27** e manuša hanas, pijenas, ženinas pes thaj
udainas pes dži ko đes dok o Noje či dijas ando baro brodo,
thaj avilo o potop thaj uništisardas sa so nas ando baro brodo.
28 Askal avela sago kaj sas dumut kana trailas o Lot: Kana e
manuša ando gav savo akhardolas Sodoma, hanas thaj pijenas,
ćinenas thaj bićinenas, sadinas thaj gradinas, **29** sa dži ke
detharin kana o Lot inkljisto andar o gav Sodoma, a askal andar
o nebo zapljuštisarda e jag thaj o sumpor thaj uništisardas sa

okolen save ačhiline ando gav. **30** Isto gajda iznenada avela
ando đes kana boldava man me o Čhavo e Manušesko. **31**
Gajda ande okova đes, ko avela po krovo, a lešće stvarja si
ando ćher, neka na fuljel te lel len. Thaj ko si ande njive, neka či
boldel pes palpale te lel vareso pesa. **32** Dentumen gođi sar muli
e Lotošće romnji! **33** Kaj ko lela sama pe piro trajo te araćheles,
hasarela les; a ko hasarel piro trajo zadobila les palo večnost.”
34 Phenav tumenđe, ande koja rjat kana me boldava man avena
duj džene ande jek kreveto. Jek lelapes, aver mućelapes. **35**
Duj džene meljina zajedno. Jek lelapes, a aver mućelapes. **36**
Duj džene avena ando polje, jek avela lino a aver ačhela. **37** Pe
godova e učenikurja phučlineles: “A kaj godova Gospode?” A o
Isus phenda lenđe: “Avela očito sago vi akaja poslovica: 'Kaj si
e mule telurja, kote vi e lešinarja ćidenape'.”

18 Askal o Isus phenda e učenikonenđe e usporedba te
sikavel len sar uvek trubun te molinpe, thaj sar nikada či
trubun te odustanin. **2** Thaj phendas: “Ande jek gav sas jek
sudija savo či daralas e Devlestar a e themestar či ladžalas. **3** A
ande godova gav sas vi jek udovica savi stalno avelas leste thaj
molilas les: 'Deman pravda angle mungro protivniko.' **4** O sudija
varesavi vrjama či marilas pale godova, ali napokon phenda:
'Vi ako či darav katar o Del thaj či mariv pale manuša, **5** ali
dava pravda akale udovica, kaj ako či dav lat pravda, dosadila
manđe dok či dobil piro pravo, kaj stalno dosadil man!” **6** Askal
phendas o Gospod Isus: “Dićhen sar ispravno postupisarda o
nepravedno sudija. **7** Kaj o Del strpljivo čhola kan ke lenđe
molitve thaj pobrinila pe te dobin pravda okola save pripadin
lešće thaj vapin lešće o đes thaj e rjat. **8** Phenav tumenđe
kaj brzo dela len pravda. Ali kana me, o Čhavo e Manušesko,
boldavaman pe phuv, dali arakhava kasavo paćipe? **9** Askal
o Isus phendas još akaja usporedba varesavenđe save sas
uverime ande piri vlastito pravednost, a averen prezirisarenas:
10 “Duj manuša đele ando Hramo te molinpe. Jek sas farisejo a
aver cariniko. **11** O farisejo ačhelas thaj molilas pes pale peste:
'Devla, nais tuće kaj najsem sago aver manuša, grabežljivo,
nepravedno, preljubnikurjo, ili sago akava careniko.” **12** Me
postiv duvar ando kurko; dav deš posto katar sa so siman.” **13**
A o careniko, ačhelas majdur, thaj či usudilaspe ni pe jakha te
vazdel prema o nebo, nego pećelaspe ando koliin te sikavel piri
tuga thaj phenelas: 'Devla av milostivo manđe bezehalešće!'
14 Phenav tumenđe: vo boldape ćhere pravedno anglo Del,
a na o farisejo! Kaj svako ko korkoro pes uzvisisarel, avela
ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime.” **15** A e
Isusešće anenas vi e majcikne čhavroren te čhol pire vas pe
lande thaj blagoslovilas len. Kana godova dikhline e sikavne,
počnisardine te ačhaven len alavenca te na ćeren godova. **16**
A o Isus akharda len thaj phendas: “Mućen e čhavroren te
aven mande thaj na branin lenđe, kaj kasavenđe pripadil o
carstvo e Devlesko.” **17** “Čačes, phenav tumenđe, savo či primil
o carstvo e Devlesko sago cikno čhavro, či dela ande leste.” **18**
Varesavo židovsko vođa phučlas e Isuse: “Lačhe sikavneja, so
trubul te ćerav te dobiv o večno trajo?” **(aiōnios g166)** **19** A o
Isus phendas lešće: “Sostar man akhares lačheja? Khonikal
naj lačho, nego li samo o jedino Del. **20** A e zapovedi andar o
Mojsijesko zakon džanes: 'Na ćer preljub', 'Na mudar', 'Na čor',
'Na svedočisar hohamne', 'Poštuisar ćire dades thaj ćire deja'.”
21 A vo phendas: “Sa gadava ćerav katar mungri ternipe.” **22**
Kana godova ašunda o Isus, phendas lešće: “Još jek ačhilo tut:
sa so si tut bićin thaj podelisar e čorenđe thaj avela tu barvalipe
ando nebo. A askal av thaj dža pale mande.” **23** Kana vo godova
ašundas, ražalostisajlo kaj sas zurale barvalo thaj či kamlas te
bićinel sa so sasle. **24** O Isus dikhla pe leste thaj phendas: “Sar
si phare e barvalešće te del ando carstvo e Devlesko! **25** Maj
loće si e kamilaće te naćhel kroz e suvjaće kan nego o barvalo
ando carstvo e Devlesko.” **26** Okola save godova ašundine,
phendine: “Pa ko askal šaj spasilpes?” **27** A o Isus phendas: “So
si nemoguće e manušenđe, moguće si e Devlešće.” **28** Askal o
Petar phendas: “Ake, amen muklam sa amaro thaj teljardam
pale tute te sledistut.” **29** A o Isus phendas lenđe: “Čačes,
phenav tumenđe, naj godova savo muklasas piro ćher, ili pire
romnja, ili pire phralen, ili pire dade thaj pire deja, ili pire čhavren
zbog o carstvo e Devlesko, **30** a te či već pe akava them primila
but maj but nego so muklas, a pe okova them si večno trajo.”
(aiōn g165, aiōnios g166) **31** O Isus ćidas oko peste e dešuduj
apostolen, thaj phendas lenđe: “Ake das ando Jerusalim, a
okote dogodilape sa so e prorokurja ramosardine ando Sveto lil,
pale mande e Manušesće Čhavešće. **32** Von predaina man
ande vas e poganenđe, save marena muj mandar, marena man,
vređona man, **33** bičuina man thaj mudarena man, ali me o
trito đes uštava andar e mule.” **34** A e učenikurja khanči katar
godova so o Isus phendas či haćardine. O značenje godole
alavengo sas lendar garado thaj naštik haćardine so o Isus
phenelas lenđe. **35** A kana o Isus avilo paše dži ko gav o
Jerihon, varesavo koro manuš bešelas po drom thaj prosilas. **36**
A kana o koro manuš ašunda kaj naćhel okotar o but o them,
phučlas so si godova. **37** Phendine lešće: “Naćhel o Isus andar
o Nazaret.” **38** A vo pe godova čhutas muj: “Isuse e Davidešće
Čhaveja, smiluitu manđe!” **39** A okola kaj džanas anglal o Isus
ačhavenas e kore manuše te na čhol muj, ali vo još maj zurale
čholas muj: “E Davidešće Čhaveja, smiluitu manđe!” **40** Kana o
Isus ašundales ačhilo thaj phendas te anenle leste. Kana e kore
manuše andine maj paše o Isus phučlales: **41** So kames te
ćerav tuće?” A vo phendas: “Gospode, te šaj dikhav.” **42** A o
Isus phendas lešće: “Akana šaj te dićhes! Ćiro paćipe sastarda
tut.” **43** E kore manušesće jakha odma putajle thaj počnisardas
te dićhel, uputisajlo dromesa palo Isus thaj počnisarda te slavil e
Devles. Sa o them savo godova dikhla dija slava e Devlešće.

19 O Isus dijas ando Jerihon. Dok naćhelas kroz o gav, **2**
angla leste avilo o manuš savo akhardolas Zakej. Vo sas
glavno cariniko thaj sas zurale barvalo. **3** Probilas te dićhel e
Isuse, ali sas zurale cikno manuš thaj naštik dikhlas les katar o
but o them savo sas oko leste. **4** Vo zato prastaja anglal, thaj
lijape opre pe smokva paše savi o Isus trubujas te naćhel te šaj
dićheles. **5** Kana o Isus areslo pe godova than, dikhlas opre thaj
phendas lešće: “Zakej, brzo fulji tele! Ađes trubul te avav gosto
ande ćiro ćher.” **6** O Zakej brzo fuljisto tele katar e smokva
thaj pherdo bah ugostisarda les ande piro ćher. **7** A sa save
godova dikhline počnisardine te mrmljan: “Đelo ando ćher e
bezehalesko!” **8** A o Zakej ačhilo thaj phendas e Gospodešće:
“Gospode ake, opaš mungro barvalipe dava e čorenđe! Thaj
ako varekas hohadem, boldav štar drom majbut.” **9** Pe godova

o Isus phendas lešće: “Ađes ande akava ćher avilo o spasenje
kaj si vi akava manuš e Avraamesko čhavo! 10 Me o Čhavo e
Manušesko avilem te rodav thaj spasiv okova so si hasardo!” 11
O but o them sa godova ašunenas, a o Isus phendas lenđe
još jek usporedba zato kaj sas o Isus paše pašo Jerusalim
thaj gndinas kaj odma pojavilape o carstvo e Devlesko. 12
Thaj phendas: “Sas varesavo ugledno manuš savo trubuja te
otputuil ande dur e phuv te okote okrunin les sago caros, a
askal te boldelpes. 13 Zato akhardas pire deš slugonen, dijalen
svakones po opaš e kila rup so sas štar čhonenđi poćin, thaj
phendas lenđe: 'Trguin akale rupesa dok či boldaman.' 14 A
e manuša andar lešći phuv mrzanas les thaj bičhaldine pale
leste e poslanikon te phenen e majbare carošće: 'Či kamas
te akava caruisarel pe amende.' 15 Kana vo primisarda piro
carstvo thaj boldape palpale, naredisarda te anen lešće okolen
slugen savenđe dijas o rup te ašunel kozom zaradisardine. 16
O prvo sluga avilo thaj phendas: “Gospodarina, o iznos savo
dijanman ćerdem te avel deš drom majbut.” 17 Phendas lešć:
“Odlično! Lačho san sluga, zato kaj sanas verno ande cikno,
dava tut te vladis pe deš gava!” 18 Aver sluga avilo thaj phendas:
“Gospodarina o iznos savo dijan man ćerdem te avel pandž
drom majbut.” 19 Phenda lešće: “Lače! Vladi pe pandž gava!”
20 A o trito sluga avilo bi zaradako thaj phenda: “Gospodarina,
ale tuće ćiro rup, savo dijan man. Arakhavas les garado ando
dikhloro. 21 Daravas tutar kaj san strogo manuš. Les so či
uložisardan, thaj žanjis so či sadisardan.” 22 Phendas lešće:
“Pe ćire alava aveja osudime, bilačheja slugo! Džanglan kaj
sem strogo manuš, kaj lav so či uložisardem thaj kaj ćidav kaj či
sadisardem? 23 Sostar askal či uložisardan mungre love ande
banka? Gajda barem dobisardemas e kamate. 24 Pe godova o
caro phendas kolenđe save sas kote ćidine:” Len lestar o rup
thaj den okolešće saves si deš.” 25 “Ali gospodarina, pa les već
si pandž kile rup! Phendine lešće” 26 Phenav tumenđe: phenda
lenđe o caro, 'Okoles kas si, delape lešće još majbut, a okoles
save naj lelape lestar vi okova cara so siles. 27 A mungre
dušmajen kola save čikamline man te me avav caro, anen len
akaring thaj mudaren len angre mande.'” 28 Nakon so phendas
lenđe godova, o Isus teljarda majdur karingal o Jerusalim. 29
Kana avilo paše džike gava e Vitfaga thaj e Vitanija save sas
pe Maslinsko gor, anglal bičhalda pire duj učenikonen 30 thaj
phendas lenđe: “Džan ando gav savo si angle tumende. Čim
den ande leste, araćhena phangle terne magarco saves još
khonik či jašisardas. Putren les thaj anenles. 31 Ako vareko
phučel tumen: 'Sostar putren e magare?' Gajda phenen: 'E
Gospodešće trubul.'” 32 Von đele thaj arakhline e magarco sago
kaj o Isus phenda lenđe 33 Thaj dok e učenikurja putrenas e
magare, e magaresko gospodari phendas lenđe: “Sostar putren
e magare?” 34 A von phendine: “Trubul e Gospodešće.” 35
Andine e magare ko Isus thaj čhutine pire haljine po magarco
thaj bešlo o Isus pe leste. 36 Thaj dok vo gajda džalas po
magarco, e manuša buljarenas pire haljine po drom angle leste
te sikaven čast e Isusešće. 37 A kana već avilo paše te fuljel
katar e Maslinsko gora, e but e manuša save džanas pale
leste počnisardine pe sa o glaso te zahvalin e Devlešće pale
sa e čudurja save dikhline. 38 Phenenas: “Blagoslovime o
Caro, savo avel ando alav e Gospodesko! Po nebo miro thaj
slava e Devlešće ande visine!” 39 Pe godova varesave fariseja
save sas maškar o them phenenas e Isusešće: “Sikamneja,
phen ćire učenikonenđe te na phenen godova.” 40 O Isus
phendas: “Phenav tumenđe, ako von ačhen, e bara slavina!”
41 Kana o Isus avilo paše dži ko Jerusalim thaj dikhla o gav,
o Isus rujas pale manuša andar leste. 42 Thaj phendas: “Sar
volisardemas te ađes arakhlinesas o drom e mirosko! Ali akana
si kasno, thaj o miro si garado tumendar. 43 Avena e đesa kana
o dušmano zauzmila ćire zidurja, okolina tut thaj ćićidela tu
katar sa e riga. 44 O Jerusalime sravnina tut e phuvjasa thaj vi
ćire čhavren ande tute. Či ačhela tutar ni bar pe bareste kaj
či pindžardan kaj o Del avilo ande tute.” 45 Kana o Isus dijas
ando Hramo, počnisarda te tradel andar leste e trgovcen. 46
Thaj phenda lenđe: “Ando Sveto lil ramol: 'Mungro Hramo trubul
te avel o ćher pale molitva', a tumen pretvorisardine les ande
razbojničko špilja!”. 47 Pale godova o Isus svako đes sikavelas
ando Hramo, a e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće
zakonestar zajedno e gavešće šorvalenca smišljinas sar te
mudaren les, 48 ali či arakhline o način sar te ćeren godova kaj
o them pažljivo čholas kan ke lesko sikavipe.

20 Jek đes dok o Isus sikavelas e theme ando Hramo thaj
navestilas e bahtali nevimata, aviline leste e šorvale
rašaja, e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj vi aver e židovske
starešine 2 thaj phučline les: “Phen amenđe ko dijatut vlast te
ćeres godova? Ko ovlasitisarda tut pale godova?” 3 A o Isus
phendas: “Phučava me tumen. Phenen manđe: 4 Dali o Del
phenda e Jovanošće te bolel e manušen, ili e manuša phendine
lešće te ćerel godova?” 5 A von počnisardine te raspravin pes
maškar peste: “Te phendam katar o Del, phenela amenđe sostar
askal či paćaine lešće? 6 A te phendam katar o manuš, sa
o them čhudelape barenca pe amende dok či mudaren men.
Kaj o them paćal kaj sas o Jovano proroko.” 7 Zato phendine
e Isusešće kaj či džanen kastar avilo e Jovanesko autoriteto
te bolel. 8 A o Isus phendas lenđe: “Askal ni me tumenđe či
phenava katar man vlast!” 9 Pale godova o Isus phendas e
themešće akaja usporedba: “Varesavo manuš zasadisardas
o vinograd, thaj iznajmisarda les e vinogradarenđe. A askal
otputuisarda pe lungo vrjama.” 10 Kana avili e vrjama pale
berba, bičhaldas pire slugo ke vinogradarja te kušen lesko
deo savo bijandas e drak. Ali e vinogradarja mardineles, thaj
bičhaldinele palpale čuče vastenca. 11 Pe godova vo bičhalda
lenđe aver slugo. Ali von vi godole mardine, mardine muj lestar
thaj bičhaldneles palpale čuče vastenca. 12 Bičhaldas lenđe
vi e trito. A von vi les izranisardine thaj tradineles.” 13 Pe
godova o gospodari e vinogradesko phendas: “So te ćerav?
Bičhalava lenđe mungre voljeno čhaves. Les valda poštuina
kaj si mungro čhavo. 14 Ali kana e vinogradarja dikhline e
čhaves, počnisardine te ćeren svato maškar pende: “Akava
si o nasledniko. Ajde te mudaras les thaj o naslestvo avela
amaro.” 15 Tradineles avri andar o vinogrado thaj mudardine
les. So gndin so ćerela lenca o gospodari e vinogradesko kana
ašunela so sas? 16 Avela thaj mudarela godole vinogradaren
a o vinograd dela aver vinogradarenđe ando najam.” A okola
save ašunenas e Isuse phendine: “Amen vareso gajda nikad či
ćerdamas!” 17 A o Isus lače dikhlas pe lende thaj phendas: “A

so askal značil okova odlomko savo ramol ando sveto lil: 'O bar
saves čhudine e graditeljurja postanisardas o bar zaglavno?' **18**
Te pelo vareko pe godova bar, avela smrskome, thaj te pelo
o bar pe varekaste, zgnječila les." **19** E sikavne e Mojsiješće
zakonestar thaj e šorvale rašaja kamline odma te astaren les kaj
lače džangline kaj godoja usporedba odnosilpes pe lende, ali
daranas katar o them. **20** Katar askal počnisardine te vrebin les
thaj bičhaldine e špijunen save ćerenas pe kaj si iskrene te šaj
optužin e Isuse kaj phenda vareso bilače, thaj te predain les e
rimske upravitelješće. **21** Thaj phučline e Isuse: "Sikavneja!
Džanas kaj phenes čačipe thaj sikaves ispravno, thaj či dićhes
ko si ko, nego čačes sikaves e Devlesko drom. **22** Phen amenđe
dali trubul te anen e židovurja das e carošće o porez ili te či
das?" **23** A o Isus dikhlas kaj kamen te astaren les ande klopka
thaj phendas lenđe: **24** "Sikaven manđe e kovanica savjava
poćinelpe o porez. Kašći si akaja slika thaj potpis pe leste?"
A von phendine: "E carošći." **25** "Askal den e carošće so si
e carosko, a e Devlešće so si e Devlesko." **26** Gajda naštik
arakhline doš ande okova so o Isus phenda anglo them, nego
ačhiline zadivime lešće naukava thaj ačhiline bi alavesko. **27**
Askal aviline leste varesave saduceja, save phenen kaj khonik
či uštela andar e mule. Thaj phučline e Isuse: **28** "Sikavneja,
o Mojsije dijamen o zakon prema savo, ako mulo varekasko
phral saves sas romnji a nas les čhavra, neka lesko phral lel
lešće romnja sar voj bijandas lešće čhavo savo nasledila e
imovina okolešći savo mulo thaj te inđarel lesko prezime. **29**
Gajda sas efta phral. Prvo phral oženisajlo thaj mulo a nas les
čhava. **30** Aver phral oženisajlo lešće manušnjasa ali vi vo
mulo, **31** Askal o trito thaj gajda vi sa efta muline a či mukline
čhavra. **32** Po krajo muli vi e romnji. **33** Kašći romnji askal voj
avela kana e manuša uštena andar e mule kana sas romnji sa
efta phralenđi?" **34** O Isus phendas lenđe: "E manuša akale
themešće udainpes thaj ženinpes. **(aiōn g165)** **35** Ali okola saven
o Del dićhel kaj si dostojne te ušten andar e mule thaj traina
ande okova them savo avela či ženinape niti udainapes. **(aiōn
g165)** **36** Von majbut naštik ni merena, kaj avena slične sar e
anđelurja. Von si čhave e Devlešće kaj vo boldalen palpale
andar e mule. **37** A kaj e mule uštena, godova čak vi o Mojsije
potvrdisardas ando odlomko po than kaj phabolas o grmo
kaj e Gospode akhardas e Avraamešće Devles, e Isakošće
Devles thaj e Jakovešće Devles dumut nakon so von muline.
38 A o Del naj Del e mulengo nego o Del e džudengo, kaj
si savora ande leste džude. **39** Pe godova phendine lešće
varesave sikavne e Mojsiješće zakonestar: "Sikavneja!" Lače
phendan!" **40** Thaj majbut či usudisajle khanči te phučenles.
41 Askal o Isus phučla len: "Sostar phenelpe kaj si o Hristo
samo potomko e caresko Davidesko? **42** Pa korkoro o David
phenel ande knjige e psalmurja: 'Phenel o Gospod mungre
Gospodešće: "Beš po počasno than paše mande **43** dok či
položiv e dušmajen ćiren tale ćire pungre!'" **44** Korkoro o David
akhardas les pire Gospodeja. Sar askal avilosas samo lesko
potomko?" **45** Askal anglo sa o them, o Isus phendas pire
učenikonenđe: **46** "Lentumen sama katar e sikavne e Mojsiješće
zakonestar, save volin te phiravenpes ande lundže haljine,
volin te e manuša pozdravin len pe javne thana, thaj te bešen
pe prve thana ande sinagoge, thaj e počelja pe gozbe. **47** Bi
ladžavesko trošin e udovicaći imovina, thaj hohamne molinpe
dugo e Devlešće. Von avena maj strogo osudime.

21 O Isus ando hramo dikhlas e barvalen sar čhon ande
riznica love sago daro e Devlešće. **2** A dikhla vi varesošće
čore udovica savi čhutas okote samo duj majcikne kovanice.
3 Thaj phendas: "Čačes, phenav tumenđe akaja čori udovice
čhutas maj but savorendar. **4** Kaj savora von dine katar piro
viško, a voj katar piro čorpe dijas sa so silat." **5** Dok varesave
učenikurja ćerenas svato pale godova sar si o Hramo šukar
ukrasime e barenca thaj e ukrasenca save e manuša andine e
Devlešće, o Isus phendas: **6** "Avela e vrjama kana katar akava
so dićhen či ačhela ni bar pe bareste. Svako avela harado." **7**
E učenikurja phučlineles: "Sikavneja, a kana godova avela?
Thaj sar džanasa kaj godova uskoro avela?" **8** A vo phendas
lenđe: "Len sama te na aven hohade kaj but džene avena
ande mungro alav thaj phenena korkoro pale peste kaj si von
o Mesija thaj phenena avili e vrjama! Na džan pale lende. **9**
Kana ašunena pale raturja thaj pale pobune, na daran. Kaj sa
godova trubul te avel, ali godova još naj odma o krajo." **10**
Askal još phendas lenđe: "O them borilape protiv aver them,
thaj e carurja protiv aver carurja. **11** Pe sa e riga e themešće
avena e potresurja, bokhalipe thaj nasvalipe. Po nebo avena
čudesne znakurja savendar dela e dar pe sa o them. **12** Ali
majsigo katar sa akava astarena tumen thaj tradena tumen.
Predaina tumen e manušenđe ande sinagoge te sudin tumenđe.
Inđarena tumen angle carurja thaj angle upravitelja zato kaj
sledin man. **13** Godova avela tumari prilika te den svedočanstvo.
14 Zato zapamtin na maj anglal te gndin so phenena ande tumari
obrana! **15** Me dava tumen alava thaj kasavi mudrost savjaće
naštik proturečila niti te oduprilpe ni jek tumaro protivniko. **16** A
izdaina tumen čak vi tumare dada, deja, phrala, drugarja thaj
tumari familija. Varesaven tumendar vi mudarena. **17** Savora
mrzana tumen zato kaj sledin man. **18** Ali či perela ni jek bal
katar tumaro šoro. **19** Tumare duše spasina pes zbog godova
ako či odustanin." **20** O Isus nastavisarda te phenel lenđe:
"A kana dićhena kaj e vojska opkolisardas o Jerusalim, askal
džanen kaj avili paše e vrjama kaj avela opustošime. **21** Okola
save araćhen pes ande Judejsko regija neka našen ande gore,
thaj save si ando gav neka inkljen andar leste; a ni o kola save
si ando polje neka či bolden pes ando gav. **22** Kaj ande godola
đesa avela e Devlešći kazna te pherdol sa so ramol ando Sveto
lil. **23** Jao e khamne manušnjenđe thaj okolenđe save den
čuči ande kola đesa! Kaj avena e bare nevolje pe phuv, thaj e
Devlesko gnjevo pe akala manuša. **24** Avena mudarde katar o
oštro mačo, thaj avena inđarde ando ropstvo pe sasto them.
A o Jerusalim uštavena okola save či džanen palo Del dok či
isteknil e vrjama okolenđi save či džanen palo Del." **25** O Isus
phenda: "Pojavina pes e znakurja po kham thaj po čhonut thaj
pe čereja. A e theme pe phuv astarela o očaj zbog e huka thaj e
talasurja andar o more. **26** O them merela e daratar thaj katar
godova kaj ažućarena so avela pe akava them, kaj vi e sile e
nebošće uzdrmina pes. **27** Askal dićhena man, e Manušesće
Čhaves, sar avav pe oblakurja ande bari sila thaj ande bari
slava. **28** Kana počnila sa godova te avel, ušten thaj vazden
tumare šore kaj o Del uskoro oslobodila tumen." **29** Pale godova

o Isus phendas lenđe e prispodoba: “Dićhen e smokva ili bilo
savo aver kaš. 30 Kana dićhen kaj mućen e patrja, korkoro već
džanen kaj si o milaj paše. 31 Gajda vi tumen kana dićhen kaj
sa godova avel pale soste phenavas tumenđe, šaj aven sigurne
kaj si paše o carstvo e Devlesko. 32 Čačes, phenav tumenđe,
kaj akava naraštaj sigurno či naćhela dok sa akava či avel. 33 E
phuv thaj o nebo naćhena, ali mungre alava ačhena zauvek.”
34 O Isus phenda lenđe: “Len sama te či zuravol tumaro ilo
ando handžvalipe palo habe thaj ando matipe ili ande trajošće
brige, thaj te či iznenadil tumen godova đes, 35 savo avela
sago zamka, pe sa e manuša save train pe sasti phuv. 36 Zato
stražarin thaj molintumen e Devlešće te šaj naćhen sa kava so
trubul te avel thaj te ačhen sago pobednikurja angle mande, e
Manušesće Čhaveste.” 37 O Isus svako đes sikavelas ando
Hramo, a raćasa inkljelas thaj raćarelas pe maslinsko gora. 38
A so o them već katar e rano detharin avenas leste ando Hramo
te ašunenles.

22 Avili paše e Pasha savi sas prvo đes katar o prazniko
bikvascošće mangrengo. 2 E šorvale rašaja thaj e sikavne
e Mojsiješće zakonestar rodenas sar te mudaren e Isuse. Ali
daranas katar o them. 3 Askal o beng dijas ando Juda andar o
gav Iskariot, jek katar e dešuduj e Isusešće apostolja. 4 Vo
đelo thaj dogovorisajlo e šorvale rašajenca thaj e Hramske
stražarenca sar te predail lenđe e Isuses. 5 Von raduisajle thaj
obećisardine lešće kaj denas les love. 6 O Juda pristanisardas.
Katar askal o Juda rodelas prilika te predail e Isuses lenđe a te
na dićhel o them. 7 Kana avilo o prvo đes katar o prazniko e
bikvascošće mangrengo, ande savo trubujasas te žrtvuil pes o
bakhro palo prazniko e pasha. 8 O Isus bičhalda e Petre thaj e
Jovano thaj phendas lenđe: “Hajde džan thaj pripremin amenđe
te has e pasha.” 9 A e učenikurja phučline les: “Kaj kames te
pripremis lat?” 10 A vo phenda lenđe: “Ake, čim den ando gav
malavela tumen o manuš savo inđarel paj ando bokali. Teljaren
pale leste ando ćher savo vo del 11 thaj roden e domaćine
ande godova ćher thaj phenen lešće: 'O sikavno phučel ande
savi soba šaj hal e pashalno večera pire učenikonenca?' 12
Vo sikavela tumenđe e bari soba po sprato. Okote pripremin.”
13 E učenikurja đele ando gav thaj arakhline sa sar o Isus
phendas lenđe thaj okote pripremisardine e pashalno večera.
14 Kana avili e vrjama pale večera, o Isus lija than pale sinija e
apostolenca. 15 Askal phendas lenđe: “Saste ilesa čeznisardem
te hava tumenca akaja pashalno večera maj sigo nego so
aven mungre muke. 16 Kaj phenav tumenđe, či majbut hava
e pashalno večera dok či pherdol laći svrha ando carstvo e
Devlesko.” 17 Lijas o tahtaj e molava, zahvalisardas e Devlešće
thaj phendas: “Len thaj razdelin maškar tumende. 18 Kaj
phenav tumenđe, katar akana majbut či pijava e mol dok či
avel o carstvo e Devlesko.” 19 Askal o Isus lijas o mangro,
zahvalisardas e Devlešće pale leste, phagla les thaj dijas pire
učenikonenđe e alavenca: “Akava si mungro telo savo delpes
pale tumende. Akava ćeren te dentumen gođi mande.” 20 Gajda
vi pale večera lija o tahtaj thaj phendas: “Akava tahtaj si mungro
rat, rate Neve Savezosko savo čhordol pale tumende.” 21 “Ali
ake, mungro izdajniko bešel manca pale sinija. 22 Me o Čhavo
e Manušesko, moraš te merav sar si odredime, ali jao okolešće
savo izdaila man!” 23 A e učenikurja pe godova počnisardine te
phučen pes ko maškar lende šaj avilosas godova. 24 Askal
e učenikurja počnisardine te prepirinpe maškar pende ko si
majbaro lendar. 25 A o Isus phendas lenđe: “E carurja akale
themešće gospodarin pe pire thema thaj okola saven si vlast
pe thema kamen te o them phenel pale lende kaj si lače. 26
Ali tumen na ćeren gajda! Naprotiv, okova savo si majbaro
maškar tumende, neka avel majcikno; a o vođa sago kova kaj
služil. 27 Kaj ko si majbaro? Okova savo bešel pale sinija ili
okova savo služil les? Dali naj okova savo si pale sinija? A me
ake služiv maškar tumende.” 28 Ačhiline manđe verne ande
mungre kušnje. 29 Zato davtumen ando naslestvo e carosko
čast kaj man dija lat mungro Dad 30 te han thaj te pijen pale
mungri sinija ande mungro Carstvo thaj te bešen pe prestolja te
sudin e dešuduj plemenurja e Izraelošće.” 31 A o Isus phenda:
“Simone! Simone! Ake o sotona rodel katar o Del te probil
tumaro paćipe ande mande. Zato rešetila tumen sago o điv kroz
o sito. 32 Ali me molisajlem pale tute te ćiro paćipe ande mande
ačhel. A kana palem boldejatu mande, učvrsti ćire phralen.”
33 O Petar phendas lešće: “Gospode, spremno sem tusa te
džav vi ande tamnica vi ando smrto.” 34 A o Isus phendas
lešće: “Phenav tuće Petre, ađes ni o bašno či oglasila pes a tu
trin drom hohaveja kaj či pindžares man.” 35 Thaj phendas:
“Kana bičhaldem tumen po drom bi lovengo, bi trastako thaj bi
sandalengo, dal nedostailas tumenđe vareso?” A von phendine:
“Khanči či nedostailas amenđe.” 36 Akana phendas lenđe: “Kas
si love, neka lelen pesa! Isto gajda vi e trasta! A kas naj mačo,
neka bićinel pire gada thaj nek ćinel pešće mačo. 37 Kaj phenav
tumenđe, moraš te pherdol pe mande okova so si ramome ando
Sveto lil: 'E manuša ubrojinas man maškar e zločincurja,' kaj sa
so e prorokurja ramosardine pale mande pherdola pes.” 38 Von
phendine lešće: “Gospode, ake akate siamen duj mačurja!” A o
Isus phendas lenđe: “Dosta si!” 39 Askal inkljisto okotar thaj po
običaj uputisajlo pe maslinsko gora. Pale leste teljardine vi lešće
učenikurija. 40 Kana areslo okote phendas lenđe: “Molin tume
te na peren ande kušnja!” 41 Pale godova đelo maj dur lendar
kozom šaj čhudelpes o bar thaj pelo pe pire koča thaj molisajlo:
42 “Dade! Ako kames, le mandar akava tahtaj patnje. Ali na te
avel mungri nego ćiri volja nek!” 43 A askal sikadilo lešće o
anđeo andar o nebo te ohrabril les. 44 A o Isus sa maj žarko
molilas pe, ande smrtno muka, a o znojo pe leste postanisardas
sago kapljice e ratešće save perenas pe phuv. 45 Uštilo katar
e molitva, boldape ke učenikurija thaj arakhlalen sar soven,
iscrpime katar e žalosti. 46 Pa phendas lenđe: “Sostar soven?
Ušten! Molin tumen te na peren ande kušnje!” 47 Dok o Isus
još ćerelas svato, avilo o them, thaj angle lende o Juda jek
katar e dešuduj učenikurja. Vo avilo paše ko Isus thaj kamla te
čumidel les. 48 A o Isus phendas lešće: “Juda, zar e poljupceja
kames te izdais man, e Manušesće Čhaves?” 49 A kana e
ostale učenikurja dikhline so si, phučline: “Gospode, te napadis
len e mačesa?” 50 A jek lendar zamahnisardas e mačosa
po sluga e bare rašaješće thaj čhindas lesko desno kan. 51
A o Isus phendas: “Mućen len te ćeren godova! Na oduprin
tumen majbut!” Askal čhutas o vas pe lesko kan thaj sastarda
les. 52 Askal o Isus phenda e manušenđe save aviline te
astaren les, e šorvale rašajenđe, e Hramske stražarenca thaj e

židovske starešinenđe: “Sago po pobunjeniko aviline pe mande
e mačonenca thaj e rovljenca! 53 Sostar či astardine man ando
hramo? Svako đes semas okote tumenca. Ali akava si tumaro
časo thaj vladil e tama.” 54 Astardine e Isuse thaj inđardine
les ando ćher e bare rašajesko. A o Petar dadural džalas pale
lete. 55 A e stražarja maškare ande avlija astardine e jag thaj
bešline okolo late. A o Petar bešlo maškar lende. 56 Varesavi
sluškinja dikhla les kaj bešel paše jag, oštro dikhla pe leste thaj
phendas: “Vi akava sas e lesa lesa!” 57 A o Petar hohadas:
“Manušnjije pa me či pindžarav les.” 58 Nedugo pale godova još
vareko lija les sama thaj phendas: “Vi tu san jek lendar!” A o
Petar phendas: “Najsem, manušeja!” 59 Kana nakhlo varekaj
katar jek sato, vareko aver odlučno phenda: “Vi akava sas
čačes lesa! Pa galilejco si!” 60 A o Petar phendas: “Manuša, či
džanav so phenes!” Isto časo dok još motholas, oglasisajlo o
bašno. 61 Askal o Gospod boldape thaj dikhlas po Petar, a o
Petar dijape gođi ke alava e Gosodešće, save phendas lešće:
“Phenav tuće još akaja rjat majsigo nego so o bašno ašundol,
trin drom hohaveja kaj či pindžares man.” 62 O Petar inkljisto
andar e avlija thaj zurales rujas. 63 A e čuvarja počnisardine te
maren e Isuse thaj te maren muj lestar 64 Učhardine lešće jakha
thaj phenenas lešće: “Prorokuisar ko dijatu dab!” 65 Thaj but
aver podrugljive alava phenenas lešće. 66 A kana svanosardas
o đes, ćidape o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e
sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj andine e Isuse anglo baro
židovsko veće. 67 Von phendine lešće: “Ako san tu o Hristo,
phen amenđe godova!” A Isus phendas lenđe: “Ako phenav
tumenđe, či paćana manđe. 68 Ako phučav tumen dali sem me
o Hristo, či odgovorina manđe. 69 Ali katar akana me, o Čhavo
e Manušesko, bešava po časno than pašo svemogućo Del.” 70
Pe godova savora phendine: “Tu dakle tvrdis kaj san o Čhavo e
Devlesko!” Vo phendas lenđe: “Tumen korkoro pravo phenen!
Me sem!” 71 Pe godova phendine von: “Či trubul amen majbut
dokaz. Korkoro ašundam andar lesko muj!”

23 Akal sa e manuša save sas ando židovsko baro veće
uštiline thaj inđardine e Isuses ko Pilato savo sas rimsko
upraviteljo 2 thaj optužisardine les: “Astardam les sar zavodil e
theme thaj phenel lenđe te na poćinen o porez e carošće, a
pale peste phenel kaj si vo o Hristo, amaro caro.” 3 O Pilato
phučlales: “Dali san tu o caro e židovengo?” A o Isus phendas
lešće: “Gajda si sago kaj tu phenes!” 4 Askal o Pilato phendas e
šorvale rašajenđe thaj e themešće: “Nisošći doš či arakhav pe
akava manuš!” 5 Ali von počnisardine još majbut te navalisaren:
“Bunil e theme pire naukava ande sasti phuv e jevrejenđi.
Počnisarda ande regija e Galilejaći thaj avilo sa dži akaring
ando Jerusalim!” 6 Kana godova ašundas o Pilato, phučlas dali
si godova manuš Galilejco. 7 Kana potvrdisardine godova, o
Pilato bičhaldas e Isuse ko Irod, savo vladilas ande Galilejaći
regija. A o Irod baš askal arakhadilo ando Jerusalim. 8 A kana
o Irod dikhla e Isuse, zurale raduisajlo kaj dumut već lija te
dićheles zbog okova kaj ašundas pale leste, thaj nadisajlo kaj
lestar dićhela varesosko čudo. 9 Thaj but phučlas e Isuse, ali vo
khanči či phendas lešće. 10 A e šorvale rašaja thaj e sikavne e
Mojsiješće zakonestar ačhenas, thaj žestoko prnas les. 11 O
Irod zajedno pire vojnikonenca marda muj lestar. Dijas pe leste
e carske haljine thaj bičhalda le palpale ko Pilato. 12 Godova
đes o Irod thaj o Pilato pomirisajle kaj sas majsigo dušmaja. 13
O Pilato akhardas e šorvale rašajen, e vođen thaj e themes 14
thaj phendas lenđe: “Andine manđe akale manušes e optužbava
kaj vo vazdel e themes pe buna. Me ake phučav les angle
tumende thaj či arakhlem ni jek doš pe leste pale savi prrn les.
15 A či arakhlem e doš pe leste, ni o Irod thaj zato bičhalda les
palpale amende. Ake, vo či ćerda khanči sova zaslužisardas
smrto. 16 Zato dava naredba te bičuin les thaj askal mukavales.
18 A sa o them ande jek glaso čhutas muj alavenca: “Mudar les
a muk amenđe e Varava!” 19 O Varava sas ande tamnica kaj
mudardas, thaj kaj vazdas e buna ando Jerusalim. 20 O Pilato
probisarda te odgovoril len kaj kamelas te mućel e Isuses. 21 Ali
o them čholas muj: “Razapniles! Razapniles!” 22 Phučla len
o Pilato trin drom: “Ali savo zločino vo ćerdas? Me khanči či
arakhav pe leste sova zaslužisardas smrto. Zato dava te bičuin
les thaj mukava les.” 23 A o them čholas muj thaj navalinas te
razapnin e Isuse. Thaj čhonas muj sa majzurale thaj majzurale.
24 O Pilato presudisarda te udovoljil lenđe. 25 Thaj muklas
o kole savo sas čhudino ando phanglipe zbog e pobuna thaj
zbog o mudaripe, a e Isuse dijas ande vojnikonenđe vas te
ćeren lesa okova so o them kamlas. 26 Dok inđarenas e Isuse,
astardine varesave Simone andar o gav e Kirinija, savo boldelas
pes andar o polje thaj čhutine pe leste o trušul te inđarel palo o
Isus. 27 Palo Isus džalas o but them, thaj e manušnja save
rovenas thaj kukinas pale leste. 28 O Isus boldape lende thaj
phendas lenđe: “Manušnjalen andar o Jerusalim, na roven pe
mande, nego roven pe tumende thaj pe tumare čhavra. 29
Kaj ake aven e đesa kana phenelape: “Blago e nerotkinjenđe,
blago e điješće savo či bijanda thaj blago e čučenđe save či
pravardine.” 30 Askal e manuša kamena te e goren peren
pe lende thaj e bregonen te učharen len. 31 Kaj ako gajda
ćerelpe e zelene kaštenca, so tek avela e šuće kaštenca?” 32 E
Isuseja po mudaripe inđarenas vi aver duj zločinconen. 33 Kana
aviline po than savo akhardolas Lubanja, okote razapnisardine
e Isuse a paše leste vi godole zločinconen, jećhe pe lešći desno
rig, a avre pe lešći levo rig. 34 A o Isus phenelas: “Jartosar
lenđe, Dade Devla, kaj či džanen so ćeren!” Pale godova e
vojnikurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar
peste lešće drze. 35 O them ačhelas okote thaj dićhelas, a e
verske vođe marenas lestar muj alavenca: “Averen spasisardas,
neka akana spasisarel korkoro pes ako si vo čačes o Hristo e
Devlesko, izabraniko!” 36 Vi e vojnikurja marenas muj lestar,
avenas paše leste thaj nudinas les e mol savi sas hamime
e šuteja 37 thaj phenenas: “Ako san tu o caro e židovengo,
spasi korkoro tut!” 38 A opral lesko šoro čhutine vi natpiso pe
savo ramolas: “Akava si o caro e židovengo.” 39 Jek katar o
razapnime zločinco vređolas e Isuse thaj phenelas: “Najsan li tu
o Hristo? Pa spasi tut thaj vi amen!” 40 Askal aver phendas:
“Zar či daras e Devlestar? Trpis isto kazna sago vi vo? 41 Ali
pravedno si te amen trpis kaj primisardam so zaslužisardam
amare trajosa, a akava manuš khanči bilače či ćerdas.” 42
Askal phendas: “Isuse, kana počnija te vladis sago caro, detut
gođi pe mande thaj av manđe milostivo.” 43 A o Isus phendas
lešće: “Čačes phenav tuće: ađes aveja manca ando rajo!” 44
Kana već avilo o mismeri, pe sasti phuv nastanisarda o tunjariko

thaj sas džike o trito sato mismere, **45** kaj o kham pomračisajlo,
a e firanglje ando hramo pharadile pe opaš. **46** A o Isus još
jekhvar čhutas muj andar sasto glaso: “Dade Devla, ande ćire
vas predaiv mungro duho!” Godova phendas, thaj izdahnisarda.
47 Kana o rimsko stotniko dikhlas so dogodisajlo, ačhilo te slavil
e Devle thaj phenda: “Akava manuš sas čačes pravedniko!” **48**
Nakon godova sa o them savo ćidape te dićhel godova prizor
dikhline so sas, boldenaspe ćhere thaj marenaspe katar e tuga
ando kolin. **49** Maj dur ačhenas sa okola kaj pindžarenas e
Isuse thaj e manušnja save džanas pale leste andar e Galileja
thaj promatrinas. **50** Sas varesavo manuš savo akhardolas
Josif. Vo sas versko većniko. Thaj sas lačho thaj pravedno
manuš **51** andar o gav e Arimateja. Vo či složisajlo e odlukava
thaj e postupkosa so ćerdine e Isusešće, nego ažućarelas te
avel e Devlesko carstvo. **52** Vo đelo ko Pilato thaj rodas lestar
e Isusesko telo. **53** Pale godova fuljardineles katar o trušul,
paćardinele and pohtan thaj čhutineles ando isklesime limori
ande savo još khonik nas čhutino. **54** Godova sas đes kana o
them pripremilas pe palo savato, savo skoro započnila. **55** A
godova sa pratinas e manušnja save aviline e Isuseja andar e
Galileja. Thaj dićhenas sar položinas lesko telo ando limori.
56 Pale godova boldinepe ćhere te pripremin e mio mirisurja
thaj o pomast savo koristilaspe palo prahope. A kana godova
završisardine, već sas o savato pa sasto đes naštik khanči
ćerdine kaj poštuinas e odredba andar o zakon.

24 Prvo đes ando kurko, detharinako rano, e manušnja
aviline po limori e mio mirisenca save von korkoro
pripremisardine. **2** A kana aresline dži ko limori arakhline o
bar crdino katar o limori. **3** Dine andre, ali či arakhline o telo e
Gospode Isusesko. **4** Thaj dok ačhenas gajda zbunime, angle
lende pojavisajle duj manuša ande blistavo parne haljine. **5** E
manušnja darajle thaj poklonisajle e mujesa dži ke phuv, a e
duj manuša phendine lenđe: “Sostar roden e džude maškar
e mule? **6** Naj akate, nego uskrsnisarda! Dentumen gođi sar
phendas tumenđe dok još sas ande Galileja: **7** 'Me o Čhavo
e Manušesko moraš te avava dino ande vas e bezehalenđe,
thaj razapnina man, ali me o trito đes uskrsniva.'” **8** Askal
e manušnja dinepe gođi kaj o Isus phendas godova. **9** Thaj
boldinepe katar o limori thaj sa godova javisardine e dešujek
apostolenđe thaj savorenđe averenđe. **10** A godova sas e
Marija andar e Magdala, e Jovana, Marija dej e Jakovešći,
thaj još varesošće manušnja. Von sa godova so sas phendine
e apostolenđe. **11** A e apostolenđe sa gadava činisajlo sago
kaj umislisardine, thaj či paćaine e manušnjenđe. **12** A o
Petar ipak, uštilo thaj prastaja karingal o limori. Kana areslo,
provirisarda andre thaj dikhla samo e povojurja save sas katar
e lanenosko pohtan. Pale godova boldapes ćhere ando čudo
savo dogodisajlo. **13** Godova đes e Isusešće duj sledbenikurja
putuinas ando gav savo akhardolas Emaus, savo sas majdur
katar o Jerusalim dešujek kilometrja. **14** Dromesa ćerenas svato
maškar pende pale sa so sas. **15** Thaj dok gajda ćerenas svato
thaj raspravinas, avilo dži lende o Isus thaj džalas lenca. **16** Ali
nas dino lenđe jakhenđe te pindžaren les. **17** O Isus phučlalen:
“So godova raspravin dromesa?” Von ačhiline phađe katar e
tuga. **18** Jek lendar, savo akhardolas Kleopa, phendas lešće:
“Zar san tu jedino stranco ando Jerusalim savo či džanel so
sas ando Jerusalim akala đesa?” **19** A o Isus phučla: “So sas
godova?” A von phendine lešće: “Pa okova so dogodisajlo e
Isuseja andar o Nazaret. Vo sas proroko, silno pe dela thaj ande
alava anglo Del thaj angle sa o them: **20** Ali amare šorvale
rašaja thaj e vladarja predaisardinele te avel osudime po smrto
thaj te razapnin les. **21** A amen nadisajlam kaj si vo okova
savo izbavila o Izrael osim godova, akava si već trito đes sar
gadava dogodisajlo. **22** A još vi varesave manušnja, save
sas maškar mende, zbunisardine men: čim svanosardas đele
po limori, **23** ali okote či arakhline lesko telo pa aviline thaj
phendine amenđe kaj sikadile lenđe a anđelurja thaj phendine
lenđe kaj si o Isus džudo. **24** Varesave amarendar prastaine
po limori thaj arakhlam sa sar e manušnja phendine, ali les či
dikhline.” **25** A o Isus pe godova phendas lenđe: “O sar sen
nerazumne, nisar te paćan ande kova so phendine e porokurja!
26 Dali či von prorokuisardine kaj o Hristo sa godova moraš te
pretrpila majsigo nego so o Del proslavila les?” **27** Askal o Isus
započnisardas te objasnil lenđe sa so sas ramome ando Sveto
lil, katar o Mojsije džike e prorokurja. **28** Pe godova avile paše
dži ko gav ande savo džanas, a lenđe pričinisajo sago kaj o Isus
nastavila majdur. **29** Ali von nagovorinas les: “Ač amenca! Kaj
već peli e rjat, a o đes naćhel!” Vo ačhilo thaj dijas lenca ande
ando ćher. **30** Kana o Isus lijas te hal lenca, lijas o mangro,
blagoslovisardale, phaglale thaj dijalen. **31** Pe godova putajle
lenđe jakha thaj pindžardineles, ali vo nestanisardas angle lenđe
jakha. **32** Askal von phendine jek avrešće: “Či li phabolas amaro
ilo ande amende dromesa dok ćerelas amenđe svato, thaj
dok tumačilas amenđe o Sveto lil?” **33** Odma spremisajle thaj
boldinepe ando Jerusalim. Okote arakhline e dešujek apostolen
thaj vi aver e Isusešće sledbenikonen, **34** save phendine lenđe:
“O Gospod čačes vaskrsnisarda thaj sikadilo e Simonešće!” **35**
Askal von phendine sar maladine e Gospode po drom palo
Emaus thaj sar pindžardine les kana phaglas o mangro. **36**
Dok von ćerenas svato pale godova, o Isus katar jekhvar ačhilo
maškar lende thaj phendas lenđe: “Miro tumenđe!” **37** Von,
zbunime thaj darade, gndisardine kaj dićhen e duho. **38** A o Isus
phendas lenđe: “Sostar darajle? Sostar kasavi sumnja dija ande
tumare ile? **39** Dićhen mungre vas thaj mungre pungre! Me sem
gadava! Pipnin man thaj dićhena! E duho naj kokala ni mas
sago kaj dićhen kaj man si!” **40** Phendas lenđe godova, thaj
sikadas lenđe pire vas thaj pire pungre. **41** Katar o čuđenje thaj
katar e bah naštik paćaine. A vo phučla len: “Situmen vareso
hamasko?” **42** Von dineles kotor peko mačho. **43** Vo lija les thaj
halas anglalende. **44** Askal phendas: “Pale akava phenavas
tumenđe dok još semas tumenca: Trubul te pherelpes sa so si
ande Mojsijesko zakono, ande proročke lila thaj ande psalmurja
ramome pale mande.” **45** Askal putardas lenđi gođi te haćaren o
Sveto lil. **46** Thaj phendas lenđe: “Ramome si ande Svete lila: O
Hristo trpila thaj merela, a o trito đes uštela andar e mule. **47**
Ande lesko alav propovedilapes sa e manušenđe kaj trubun te
pokainpe gajda te o Del jartol lenđe e bezeha. A počnila katar o
Jerusalim.” **48** Tumen sen svedokurja pale godova. **49** A me
bičhalava tumenđe e Sveto Duho, baš sago kaj mungro Dad
obećisardas. Zato ačhen ando gav dok či len pe tumende e
sila opral.” **50** Pale godova o Isus inđardalen paše dži ko gav

e Vitanija. Okote vazdas pire vas thaj blagoslovisardalen. **51**
Gajda sar blagoslovisardalen, durilo lendar thaj sas lino ando
nebo. **52** Von peline pe koča angle leste thaj askal bare bahtasa
boldinepe ando Jerusalim. **53** Thaj svako đes ando Hramo
slavinas e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Chergash at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chergash at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Strongs: g12
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios

Language: Koine Greek
Speech: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Strongs: g126
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek
Speech: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Strongs: g165
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek
Speech: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Strongs: g166
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Strongs: g1067
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Strongs: g86
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Strongs: g3041 g4442
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol
Language: Hebrew
Speech: proper noun, place
Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses
Strongs: h7585
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Strongs: g5020
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Chergash-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16
Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23
1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful?			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we?			**When are we?**						
			Innocence		Fallen				Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
		Imprisoned		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 20:13 Thalaasa	
		First Beast						Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet							
		Satan						Revelation 20:2 Abyss	
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"
Matthew 28:19